

Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
Кафедра фінансів та інноваційного менеджменту

Пояснювальна записка

до магістерської кваліфікаційної роботи

на тему: МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ
ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ПРИВАТНОГО
АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ДНІСТРОВСЬКА ГАЕС»)

08-43.МКР.003.00.081ПЗ

Виконала: студентка 2 курсу,
групи МФК-18м
Спеціальності 073 – Менеджмент
(освітня програма – Менеджмент
фінансово-кредитної діяльності)
Волкотруб Р. Р. _____

Керівник: к.е.н., доцент, доцент каф. ФІМ
Коваль Н. О. _____
ПІБ Підпис

Рецензент: к.е.н., доцент каф. ЕПВМ
Нікіфорова Л. О. _____
ПІБ Підпис

Форма № Н-9.01

Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
Кафедра фінансів та інноваційного менеджменту

Спеціальність – Менеджмент
(освітня програма – Менеджмент фінансово-кредитної діяльності)

ЗАТВЕРДЖУЮ
завідувач кафедри ФІМ
д.е.н., професор Зянько В. В.

«8» жовтня 2019 р.

**ЗАВДАННЯ
НА МАГІСТЕРСЬКУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ**

Волкотруб Руслані Русланівні

(прізвище, ім'я, по-батькові)

1. Тема роботи: Механізм управління фінансовими ресурсами промислового підприємства (на прикладі приватного акціонерного товариства «Дністровська ГАЕС)

Керівник роботи: Коваль Наталія Олегівна, к.е.н., доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджено наказом ВНТУ від «2» жовтня 2019 року № 254

2. Строк подання студентом роботи: «9» грудня 2019 р.

3. Вихідні дані до роботи: Ребрик Ю. С., Павлюченко М. А. Діагностування фінансового потенціалу підприємства на основі застосування оптимізаційної моделі. Глобальні та національні проблеми економіки. 2018. Вип. 21. С. 379–386; Дрогоруб І. В. Взаємозв'язок дефініцій «фінансові ресурси банку», «ресурси банку», «ресурсна база банку». Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер.: Економіка. 2014. Вип. 25. С. 104–108; Васюник Т. І. Роль фінансових ресурсів у відтворенні основного капіталу / Т. І. Васюник // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент. – 2017. – Вип. 23(1). – С. 47–50; 25. Бедринець М. Д. Фінанси підприємств : навч. посіб. / М. Д. Бедринець, Л. П. Довгань. – К. : Центр учбової літератури, 2018. – 292 с.; Фінансова звітність ПрАТ «Дністровська ГАЕС» за 2016—2018 рр.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

У розділі 1 дослідити економічний зміст фінансових ресурсів, їх види та роль у фінансово-економічному розвитку підприємства; розглянути основні етапи та методи управління фінансовими ресурсами підприємства; розкрити сутність методичного інструментарію аналізу фінансових ресурсів суб'єктів господарювання.

У розділі 2 проаналізувати показники фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Дністровська ГАЕС»; здійснити оцінку ефективності використання фінансових ресурсів та загалом фінансової стійкості цього акціонерного товариства.

У розділі 3 розробити пропозиції та рекомендації, спрямовані на вдосконалення ефективності механізму управління фінансовими ресурсами промислових підприємств.

5. Перелік графічного матеріалу: Таблиця 2.1 – Коефіцієнти ділової активності ПрАТ «Дністровська ГАЕС» за 2016-2018 рр.; Таблиця 2.2 – Коефіцієнти рентабельності ПрАТ «Дністровська ГАЕС»; Таблиця 2.3 – Структури та динаміка пасивів балансу ПрАТ «Дністровська ГАЕС»; Таблиця 2.4 – Коефіцієнти ліквідності ПрАТ «Дністровська ГАЕС»; Таблиця 2.5 – Склад та динаміка активів ПрАТ «Дністровська ГАЕС» за ліквідністю; Таблиця 2.6 – Склад та динаміка пасивів за строком погашення зобов'язань ліквідності ПрАТ «Дністровська ГАЕС» за 2018 рік; Таблиця 2.7 – Аналіз ліквідності балансу ПрАТ «Дністровська ГАЕС» за 2018 рік; Таблиця 2.8 – Коефіцієнтів фінансової стійкості ПрАТ «Дністровська ГАЕС»; Таблиця 2.9 – Визначення типу фінансової стійкості ПрАТ «Дністровська ГАЕС» на основі співвідношення його активів і пасивів; Таблиця 3.1 – Ефект фінансового важеля ПрАТ «Дністровська ГАЕС».

Рисунок 1.1 – Етапи управління фінансовими ресурсами підприємства; Рисунок 1.2 – Традиційні та прогресивні методи управління фінансовими ресурсами підприємства; Рисунок 3.1 – Основні етапи управління фінансовими ресурсами підприємства.

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Спеціальна частина	Зянько В. В. зав. кафедри ФІМ	08.10.2019 р. _____	08.10.2019 р. _____

7. Дата видачі завдання «08» жовтня 2019 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапів магістерської кваліфікаційної роботи (МКР)	Строк виконання етапів МКР	Примітка
Формування та затвердження теми магістерської кваліфікаційної роботи (МКР)	Червень-вересень	виконано
Виконання теоретичної частини МКР. Перший рубіжний контроль виконання МКР (1-й розділ МКР)	ІІІ декада жовтня	виконано
Виконання аналітичної частини МКР. Другий рубіжний контроль виконання МКР (2-й розділ МКР)	ІІ декада листопада	виконано
Розробка рекомендацій та пропозицій. Третій рубіжний контроль виконання МКР (3-й розділ МКР)	І декада грудня	виконано
Перевірка МКР на плагіат. Попередній захист МКР	І-ІІ декада грудня	виконано
Рецензування МКР	ІІ декада грудня	виконано
Захист МКР	ІІ-ІІІ декада грудня (за графіком)	виконано

Завдання видав науковий керівник _____ д.е.н., проф., зав. каф. ФІМ
(підпис) Коваль Н. О.

Завдання отримала студентка _____ Волкотруб Р. Р.
(підпис)

АНОТАЦІЯ

Магістерська робота присвячена дослідженню економічного змісту фінансових ресурсів та управлінню ними. Визначено суть фінансових ресурсів, розглянуто їх види та роль у фінансово-економічному розвитку підприємства; висвітлено основні етапи та методи управління фінансовими ресурсами підприємства; розкрито зміст методичного інструментарію аналізу фінансових ресурсів суб'єктів господарювання. Проаналізовано показники фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Дністровська ГАЕС», здійснено оцінку ефективності використання фінансових ресурсів та загалом фінансової стійкості цього акціонерного товариства. Розроблено пропозиції та рекомендації, спрямовані на вдосконалення ефективності механізму управління фінансовими ресурсами промислових підприємств.

Ключові слова: фінансові ресурси, джерела формування фінансових ресурсів, управління фінансовими ресурсами, власний капітал, залучений капітал.

SUMMARY

The master's thesis is devoted to the study of the economic content of financial resources and their management. The essence of financial resources is determined, their types and role in the financial and economic development of the enterprise are considered; highlights the main stages and methods of managing financial resources of the enterprise; The contents of methodological tools for analyzing financial resources of business entities are disclosed. The indicators of financial and economic activity of Dniester PSPP CJSC are analyzed, the efficiency of using financial resources and the overall financial stability of this joint stock company are evaluated. Developed proposals and recommendations aimed at improving the effectiveness of the financial management mechanism of industrial enterprises.

Keywords: financial resources, sources of financial resources formation, financial resources management, equity, attracted capital..

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ	8
1.1 Економічний зміст фінансових ресурсів, їх види та їх роль у розвитку підприємства	8
1.2 Етапи та методи управління фінансовими ресурсами підприємства	16
1.3 Методичний інструментарій аналізу фінансових ресурсів суб'єктів господарювання	22
Висновок до розділу 1	26
2 ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПрАТ «ДНІСТРОВСЬКА ГАЕС»	30
2.1 Організаційна та економічна характеристика ПрАТ «Дністровська ГАЕС»	30
2.2 Аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства	34
2.3 Аналіз використання фінансових ресурсів та оцінка фінансової стійкості підприємства	45
Висновок до розділу 2	57
3 ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ ...	59
3.1 Критерії ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства	59
3.2 Основні напрями формування та реалізації політики управління власними фінансовими ресурсами	66
Висновок до розділу 3	71
ВИСНОВКИ.....	74
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	78
ДОДАТКИ	82

ВСТУП

Актуальність теми. Питання налагодження господарюючими суб'єктами оптимального співвідношення між формуванням власного та залученого капіталу належить до одного з найважливіших питань управління фінансовими ресурсами підприємства, оскільки це є необхідною умовою забезпечення ефективного використання фінансових ресурсів підприємства. Результативність фінансово-економічної діяльності будь-якого комерційного підприємства залежить не лише від обсягу фінансових ресурсів, яким воно розпоряджається, але й від ефективності управління цими ресурсами. Тому пошук джерел поповнення фінансових ресурсів та вироблення шляхів удосконалення ефективності управління ними для господарюючих суб'єктів є завжди дуже актуальним питанням.

Дослідженню змісту фінансових ресурсів та пошуку шляхів підвищення ефективності механізму управління ними присвячена велика кількість наукових праць вчених-економістів, зокрема треба відзначити роботи в цьому напрямі В. Д. Базилевич, Л. О. Баластрик, В. О. Дяків, Д. В. Ванькович, Т. І. Васюник, І. Ю. Єпіфанова, В. В. Зянько, Н. В. Матвеєва, Ю. С. Ребрик, О. Р. Романенко, В. Г. Фурик та ін. Однак попри існуючі наукові розробки, вище окреслені питання потребують подальшого поглибленого дослідження, систематизації та обґрунтування.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Магістерська робота виконувалась відповідно до напрямку наукових досліджень кафедри фінансів «Дослідження сучасних тенденцій фінансових, грошово-кредитних та інноваційних процесів в Україні».

Мета магістерської кваліфікаційної роботи - розробка пропозицій та рекомендацій з удосконалення ефективності механізму управління фінансовими ресурсами промислових підприємств.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення таких основних завдань:

- дослідити економічний зміст фінансових ресурсів, їх види та роль у фінансово-економічному розвитку підприємства;
- розглянути основні етапи та методи управління фінансовими ресурсами підприємства;
- розкрити суть методичного інструментарію аналізу фінансових ресурсів суб'єктів господарювання;
- проаналізувати показники фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Дністровська ГАЕС»;
- здійснити оцінку ефективності використання фінансових ресурсів на ПрАТ «Дністровська ГАЕС» та загалом фінансової стійкості цього акціонерного товариства;
- розробити пропозиції та рекомендації, спрямовані на вдосконалення ефективності механізму управління фінансовими ресурсами промислових підприємств.

Об'єктом дослідження є процес формування та використання фінансових ресурсів на промислових підприємствах.

Предметом дослідження виступає сукупність методів та інструментів оцінювання ефективності управління процесом формування та використання фінансових ресурсів на вітчизняних промислових підприємствах.

Методи дослідження. При написанні магістерської роботи використано загальнотеоретичні та специфічні методи наукового дослідження, зокрема, наукове абстрагування та теоретичне узагальнення – для визначення економічного змісту понять та категорій; статистичні методи; динамічний, структурний, факторний та коефіцієнтний аналіз – для здійснення аналізу показників діяльності підприємства; системний підхід – для обґрунтування висновків та результатів дослідження.

Інформаційною базою дослідження послужили наукові статті вітчизняних та закордонних вчених, монографії за темою дослідження, Закони України, постанови Кабінету Міністрів України та інші нормативно-правові акти України фінансова звітність ПрАТ «Дністровська ГАЕС».

Наукова новизна одержаних результатів:

- удосконалено визначення поняття «Механізм управління фінансовими ресурсами» під яким ми розуміємо інтегровану складову загальної системи управління і який являє собою систематизовану та структуровану сукупність взаємопов’язаних та взаємозалежних елементів із зворотними зв’язками, що забезпечують процес управління фінансовими ресурсами на усіх ієрархічних рівнях та етапах його здійснення. (с. 15-18);
- обґрунтовано, що серед інструментів, які використовуються в управлінні фінансовими ресурсами, особливу роль повинні відігравати прогресивні методи управління фінансовими ресурсами, які треба використовувати для посилення позитивного впливу на формування оптимальних пропорцій власних і позикових коштів підприємства, які забезпечували б додатковий приріст рентабельності власного капіталу та створювали сприятливі умови фінансової стабільності організації на перспективу (с. 19-22).

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що отримані в роботі теоретичні положення, висновки та методичні рекомендації щодо вдосконалення механізму управління фінансовими ресурсами на промислових підприємствах доведені до рівня конкретних пропозицій, що дозволить їх використати для покращення фінансово-економічного стану вітчизняних підприємств. Наукові і практичні положення щодо вдосконалення механізму управління фінансовими ресурсами можуть бути впроваджені на досліджуваному акціонерному товаристві – ПрАТ «Дністровська ГАЕС»

Особистий внесок здобувача. Магістерська робота є самостійно виконаною науковою працею, в якій автором розроблено заходи та обґрунтовано шляхи удосконалення ефективності механізму управління фінансовими ресурсами промислових підприємств на основі дослідження теоретичних засад фінансових ресурсів та методів управління ними.

Наукові положення, висновки та рекомендації, що виносяться на захист, одержані автором самостійно. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, у магістерській роботі використано лише ті положення, які розроблено автором

особисто.

Апробація результатів магістерської роботи. Основні положення і результати виконаного дослідження доповідалися на XLVII Науково-технічній конференції підрозділів Вінницького національного технічного університету (м. Вінниця, 21-23 березня 2018 р.), XLVIII Науково-технічній конференції підрозділів Вінницького національного технічного університету (м. Вінниця, 13-15 березня 2019 р.), Всеукраїнській науково-практичній Інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих науковців «Молодь в науці: дослідження, проблеми, перспективи-2019»

Наукові публікації. За темою магістерської роботи опубліковано 2 тез доповідей [37; 38].

Структура і зміст магістерської роботи. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, використаних джерел, додатків. Загальний обсяг роботи становить 108 сторінок, включаючи 10 таблиць, 3 рисунки, 2 додатків і список використаної літератури із 38 найменувань.

1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ

1.1 Економічний зміст фінансових ресурсів, їх види та їх роль у розвитку підприємства

Фінансові ресурси є системо утворюючим чинником функціонування та розвитку будь-якого підприємства, незалежно від форми власності та господарювання. Вони формують його ресурсний та економічний потенціал, забезпечують безперервність процесу виробництва та реалізації продукції, є одним з основних джерел фінансування соціального та економічного розвитку підприємства та зростання його ринкової вартості.

Від того, наскільки ефективно і раціонально буде налагоджено управління фінансовими ресурсами. Тобто їх формування та використання на рівні первинних ланок національної економіки – підприємств, багато в чому залежить макроекономічна стабільність та економічне зростання в країні та задоволення соціальних та інших потреб суспільства.

В економічній літературі існують різні визначення поняття «фінансові ресурси». Зокрема розрізняють поняття «фінансові ресурси держави» та «фінансові ресурси підприємства».

Так, в наукових працях О.Д. Василика, К.В. Павлюка, В.Д. Базилевича, Л.О. Баластрика, Т.В. Брайчевої [1-5], які здебільшого присвячені все ж дослідженню функціонування та розвитку державних фінансів, тому у них надається визначення фінансових ресурсів держави, під змістом яких науковці розуміють грошові фонди, які створюються в процесі розподілу, перерозподілу й використання валового внутрішнього продукту за певний період та використовуються для забезпечення безперервності розширеного відтворення та задоволення інших суспільних потреб. Джерелом фінансових ресурсів держави виступає валовий внутрішній продукт.

Наукові праці Поддєрьогіна А. М. присвячені дослідженню фінансових ресурсів підприємств. Він вважає, що «під фінансовими ресурсами слід розуміти

грошові кошти, що є в розпорядженні підприємств, до яких належать грошові фонди й та частина грошових коштів, яка використовується в нефондовій формі. Основними джерелами фінансових ресурсів є власні та залучені кошти підприємства» [5, с. 10; 6, с. 11].

Отже, джерелом фінансових ресурсів держави виступає валовий внутрішній продукт, а джерелами фінансових ресурсів підприємств є їх власні та залучені кошти.

Подібну позицію щодо сутності фінансових ресурсів підприємств зустрічаємо в працях П.А. Лайка, М.В. Мниха, О.Д. Василика, К.В. Павлюка та ін. [1-3, 7].

На думку Л.А. Дробозіної за своїм матеріальним змістом «фінансові ресурси є цільовими фондами грошових коштів. Сукупність фондів грошових коштів являють собою фінансові ресурси країни (держави).

Фінансові ресурси держави характеризують фінансовий стан національної економіки та водночас є джерелом її розвитку.

Фінансові ресурси формуються за рахунок різноманітних видів грошових доходів, надходжень, відрахувань тощо і використовуються на розширене відтворення, матеріальне стимулювання, задоволення соціальних та інших потреб суспільства» [8, с. 34].

О. Р. Романенко, розглядає фінансові ресурси підприємств як матеріальне втілення фінансових відносин на рівні господарських суб'єктів. На думку цього економіста, фінансові ресурси підприємства являють собою акумульовані господарським суб'єктом з різних джерел грошові кошти, які надходять у господарський обіг і призначені для покриття виробничих потреб підприємства.

Загальна сума фінансових ресурсів кожного підприємства становить фінансові ресурси держави.

Таким чином, бачимо різні позиції щодо розуміння економічного змісту фінансових ресурсів різними дослідниками:

- одні автори розуміють під «фінансовими ресурсами» фонди грошових коштів цільового призначення, доходи і нагромадження, що є в

розпорядженні підприємства;

- інші вбачають у фінансових ресурсах джерела формування основного та оборотного капіталу, який інвестується в активи підприємства;
- треті вважають, що фінансові ресурси» – це капітал і доходи підприємства, одночасно.

Узагальнюючи наукові підходи вчених щодо визначення сутності та фінансових ресурсів підприємств можна зробити висновок, що фінансові ресурси підприємства можна розглядати як сукупність грошових коштів підприємства, що формуються із диверсифікованих джерел (внутрішніх та зовнішніх, наявних та потенційних власних, залучених, позикових, доходів і нагромаджень підприємства), інтегрованих у відтворювальний виробничий процес.

Фінансові ресурси забезпечують безперервність виробничого процесу та генерування новоствореної вартості на мікроекономічному рівні та служать фінансовим підґрунтям формування ресурсного, економічного та інноваційного потенціалу підприємства.

Фінансові ресурси можуть швидко трансформуватися в інші види економічних ресурсів (матеріальні, трудові, інформаційні). Вони є основним джерелом відшкодування матеріальних витрат, виконання підприємством своїх фінансових зобов'язань, ключовим чинником соціально-економічного розвитку й зростання ринкової вартості підприємства.

Фінансові ресурси підприємств класифікують за різними ознаками та критеріями.

Так, за джерелами формування фінансові ресурси підприємств класифікують на [9]:

- ресурси, що формуються під час заснування підприємств;
- ресурси, що формуються за рахунок власних і притриманих до них грошових коштів;
- ресурси, що мобілізуються на фінансовому ринку;

– ресурси, що надходять у порядку розподілу грошових надходжень.

О. Р. Романенко пропонує здійснювати класифікацію фінансових ресурсів підприємств за двома такими основними критеріями [10]:

– залежно від джерел формування:

- ✓ створені за рахунок власних і притриманих до власних грошових надходжень;
- ✓ мобілізовані на фінансовому ринку;
- ✓ ресурси, що надходять у порядку перерозподілу;

– за правом власності:

- ✓ власні кошти підприємства;
- ✓ залучені кошти;
- ✓ позикові фінансові ресурси.

Ряд науковців [11, 15-23], що спрямовують свої дослідження головним чином на вивчення фінансів підприємства, розглядають фінансові ресурси як сукупність грошових коштів суб'єктів господарювання у вигляді фізичних фондів, доходів, накопичень тощо, що перебувають у розпорядженні підприємницьких структур і мають цільове спрямування.

У науковій економічній літературі має місце й інший підхід, де науковці під фінансовими ресурсами розуміють не лише грошові кошти та їх еквіваленти, а й кошти, авансовані в основні й оборотні засоби. Прихильники такої точки зору розуміють фінансові ресурси ширше. Вони вважають, що фінансовими ресурсами є та частина матеріальних ресурсів, яка матеріалізована в активах підприємства.

Поряд з основними класифікаційними ознаками фінансових ресурсів підприємств, В. М. Опарін виділяє конкретні їх види, що перебувають у розпорядженні підприємств: прибуток, амортизаційні відрахування, оборотні кошти, бюджетні асигнування, надходження з цільових фондів, кредити [24].

Спираючись на результати вивчення та критично аналізуючи різні наукові джерела інформації, можна уявити таку послідовність нагромадження

підприємством різних матеріальних ресурсів та взаємозв'язок між ними, а саме: матеріальні ресурси, які спочатку акумулюються підприємством з різних джерел (внутрішніх та зовнішніх: власних, залучених, позикових) в процесі свого функціонування в системі відтворення на мікроекономічному рівні, трансформуються у власний капітал підприємства, який, у свою чергу, інвестується в необоротні та оборотні активи (майно) підприємства і надалі використовуються у фінансово-господарській діяльності підприємства з метою отримання економічного зиску – прибутку, а також для виконання власних зобов'язань та досягнення статутних цілей.

Тому, на нашу думку, фінансовими ресурсами підприємства є власний капітал. Власний капітал одночасно можна розглядати і в якості основного джерела фінансових ресурсів. Але джерелом фінансових ресурсів виступає також позиковий капітал.

Отже, власний та позиковий грошовий капітали (довгостроковий та короткостроковий) використовується підприємством для фінансування своїх активів (необоротних та оборотних) та для здійснення виробничо-фінансової діяльності з метою отримання відповідного доходу, прибутку, виконання фінансових зобов'язань перед контрагентами.

На відміну від власного капіталу, позикові фінансові ресурси характеризуються достатньо широкими можливостями обсягів залучення і чинять значний позитивний вплив на збільшення активів і зростання обсягів діяльності підприємства. Однак залучення позикових коштів пов'язане з деякими організаційними труднощами оформлення кредитної угоди. Зокрема, необхідністю отримати згоду кредиторів та зробити заставу у вигляді матеріальних цінностей або гарантій третіх осіб.

Залучення власних фінансових ресурсів є задоволенням не з дешевих, супроводжується більш високою вартістю порівняно з деякими іншими альтернативними зовнішніми джерелами залучення підприємством грошових коштів. Тому використання позикових фінансових ресурсів має бути особливо ефективним, інакше це буде знижувати фінансову стійкість підприємства і

збільшувати ризик його неплатоспроможності.

Співвідношення власних і позикових коштів у загальному обсязі фінансових ресурсів підприємства формують показник структури капіталу підприємства. Цей показник вважається одним із найголовніших критеріїв оцінки фінансового стану підприємства.

Склад та структура фінансових ресурсів, їхні обсяги залежать від розміру підприємства, виду його господарської діяльності, обсягів виробництва. При цьому обсяг фінансових ресурсів дуже тісно пов'язаний з масштабом виробництва, залежить від ефективності роботи підприємства. Чим більший масштаб виробництва і чим вища ефективність роботи підприємства, тим більшим має бути обсяг власних фінансових ресурсів підприємства. І навпаки – чим менший масштаб виробництва і чим нища ефективність роботи підприємства, тим меншою є потреба підприємства у фінансових ресурсах.

Наявність у достатньому обсязі фінансових ресурсів, їхнє ефективне використання визначають фінансовий стан підприємства, а саме: платоспроможність, фінансову стійкість, ліквідність.

Отже, можемо зробити такий висновок, що найважливішим завданням підприємств є пошук резервів збільшення власних фінансових ресурсів та їх ефективне використання з метою покращення фінансово-господарської діяльності.

Формування з різних джерел фінансових ресурсів дає можливість підприємству вчасно інвестувати кошти в нове виробництво, забезпечувати технічне переозброєння діючих основних засобів, фінансувати наукові дослідження, розробки та їхнє впровадження, здійснювати розширення відтворення виробництва.

1.2 Етапи та методи управління фінансовими ресурсами підприємства

Механізм управління фінансовими ресурсами підприємства є досить складним. Він синтезує процеси, пов'язані з прийняттям та реалізацією управлінських рішень, які

спрямовані на оптимальне формування, раціональне розміщення, ефективне використання, розширене відтворення і нарощення фінансового потенціалу підприємства з метою досягнення поставлених господарюючим суб'єктом стратегічних, тактичних і оперативних цілей.

Механізм управління фінансовими ресурсами підприємства покликаний забезпечити стійкість функціонування і подальший розвиток підприємства з урахуванням впливу на нього множинних чинників мінливого зовнішнього середовища.

Водночас механізм управління фінансовими ресурсами належить до однієї з найважливіших ланок механізму управління підприємством, адже саме фінансові ресурси виступають найголовнішим стимулом господарюючих суб'єктів до здійснення високоефективної фінансово-господарської діяльності.

Фінансові ресурси фактично забезпечують здійснення господарюючим суб'єктом ефективної виробничої, науково-дослідної та маркетингової діяльності. Тому механізм управління фінансовими ресурсами підприємства можна розглядати як такий варіант прийняття управлінських рішень в процесі формування, інвестування, використання та відтворення загального обсягу грошових коштів, що забезпечує підвищення рівня ефективності підприємства в цілому, оскільки окремі локальні економічні показники і коефіцієнти, за допомогою яких в більшості підприємств здійснюється оцінка процесів формування та використання фінансових ресурсів, в сучасних умовах не дають цілісного уявлення про рівень ефективності механізму управління фінансовими ресурсами та не відповідають вимогам комплексності та системності фінансово-економічного аналізу.

При формуванні ефективного механізму управління фінансовими ресурсами треба виходити з розуміння того, що фінансові ресурси виступають основоположним (домінантним) елементом усієї ресурсної бази будь-якого суб'єкта господарювання. Саме завдяки наявності необхідної кількості фінансових ресурсів господарюючі суб'єкти отримують доступ до потрібних їм земельних, матеріальних, трудових, інтелектуальних ресурсів тощо.

Формування методології та розробки методичного інструментарію оцінки

ефективності управління фінансовими ресурсами суб'єктів господарювання як цілісної системи, підпорядкованої єдиній фінансовій і генеральній стратегії функціонування та розвитку підприємства має дуже важливе значення, однак в економічній літературі це питання залишається досі недостатньо дослідженим. Враховуючи це, актуальним завданням на сьогодні стає розробка обґрунтованого методичного інструментарію комплексної всебічної оцінки ефективності механізму управління фінансовими ресурсами на промислових підприємствах урахувавши етапи та стадії їх трансформації, а саме: формування, розміщення (інвестування), використання та розширеного відтворення, враховуючи ієрархію організаційної структури управлінської діяльності на підприємстві, зокрема оперативний, тактичний та стратегічний рівні управління підприємством.

У сучасних умовах господарювання в Україні фінансові ресурси виступають найдефіцитнішим ресурсом для вітчизняних підприємств. Нестача фінансових ресурсів гальмує загальний розвиток підприємства та зумовлює слабшання інших елементів ресурсної бази суб'єктів господарювання.

У той же час спроможність вітчизняних суб'єктів господарювання не просто виживати, але й досягти успіху в ринкових умовах, насамперед залежить від ефективності управління наявними фінансовими ресурсами.

В науковій літературі механізм управління фінансовими ресурсами підприємств трактується по різному:

- як один з найважливіших факторів забезпечення ефективної фінансово-господарської діяльності підприємства в сучасних умовах;
- як діяльність, що спрямована на оптимізацію фінансового механізму підприємства, координування фінансових операцій, забезпечення їх впорядкування та точного «балансування»;
- як процес управлінських дій у сфері формування та використання грошових коштів фондового та не фондового характеру.

Типова схема прийняття рішень з управління фінансовими ресурсами підприємств наведена на рис. 1.1 [28], на якому чітко показано, що раціональне

управління фінансовими ресурсами підприємств передбачає проходження таких основних його етапів:

- забезпечення повного і достовірного обліку фінансових ресурсів підприємства і формування необхідної звітності;
- аналіз фінансових ресурсів підприємства в попередньому періоді;
- оптимізація фінансових ресурсів підприємства;
- планування фінансових ресурсів підприємства в розрізі їх видів;
- забезпечення ефективного контролю за фінансовими ресурсами підприємства.

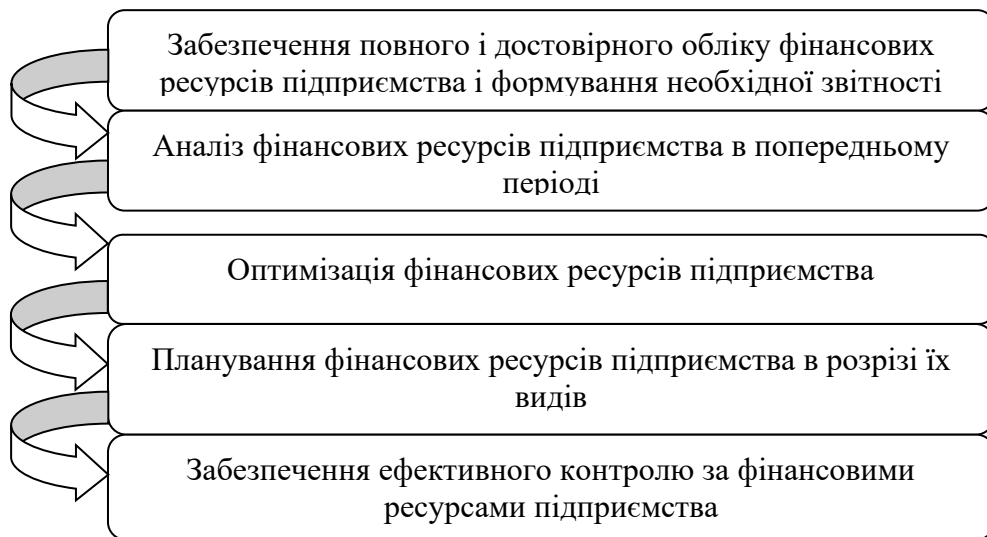

Рисунок 1.1 – Етапи управління фінансовими ресурсами підприємства

Механізм управління фінансовими ресурсами передбачає досягнення таких цілей підприємства:

- виживання в умовах конкурентної боротьби;
- уникнення банкрутства і великих фінансових невдач;
- лідерство в боротьбі з конкурентами;
- збільшення ринкової вартості підприємства;
- досягнення прийнятних темпів зростання економічного потенціалу підприємства;
- забезпечення зростання обсягів виробленої продукції (надання послуг) та її реалізації;

- збільшення прибутку;
- зменшення витрат;
- забезпечення рентабельної діяльності і т. ін.

Удосконалення механізму фінансового управління в нинішніх умовах господарювання в нашій країні зумовлює необхідність розширення переліку методів управління, які можливо господарюючим суб'єктам успішно застосовувати на практиці, з урахуванням специфіки управління фінансовими ресурсами на різних підприємствах.

Проведення аналізу різних наукових літературних джерел дозволив розробити класифікаційну схему поділу методів управління фінансовими ресурсами підприємств, зокрема розділити існуючі методи управління фінансовими ресурсами підприємств на дві групи: традиційні та прогресивні методи (рис. 1.2) [29, 30].

До класу традиційних методів віднесені такі дві групи методів:

1. Група методів збільшення власного капіталу підприємств, яка поділяється на чотири підгрупи:

- одержання підприємством внесків до статутного фонду від засновників та акціонерів;
- одержання підприємством додаткового прибутку від господарської діяльності;
- одержання підприємством податкових пільг;
- одержання підприємством фінансової допомоги на безповоротній основі.

2. Група методів збільшення позичкового капіталу підприємств:

- одержання підприємством банківського кредиту;
- одержання підприємством товарного кредиту;
- одержання підприємством фінансової допомоги на зворотній основі.

До класу прогресивних методів віднесені такі групи:

1) група методів збільшення власного капіталу підприємств, яка поділяється на дві підгрупи:

- розміщення депозитарних розписок на міжнародних фінансових ринках;
- розміщення похідних цінних паперів на акції підприємства.

Рисунок 1.2 – Традиційні та прогресивні методи управління фінансовими ресурсами підприємства

2) група методів збільшення позичкового капіталу підприємств, яка поділяється на три підгрупи:

- розміщення корпоративних облігацій підприємства на національному та міжнародному ринках;
- одержання підприємством вексельного комерційного кредиту;
- одержання позичкового капіталу за операціями «репо».

3) група методів оптимізації структури активів підприємства, яка поділяється також на три підгрупи:

- дисконтування дебіторської заборгованості підприємства;
- застосування товаророзпорядчих цінних паперів;
- одержання підприємством основних засобів у лізинг.

Наведена вище класифікація методів управління фінансовими ресурсами підприємства дозволяє визначити три найважливіші особливості прогресивних методів порівняно з традиційними [29]:

по-перше, реалізація нетрадиційних методів передбачає застосування особливих фінансових інструментів — цінних паперів широкого функціонального складу;

по-друге, у класі прогресивних методів управління фінансовими ресурсами виділяється особлива група методів, яка дозволяє вирішити принципово інше, більш вагомe з точки зору підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності підприємств завдання оптимізації структури активів:

по-третє, групи та підгрупи прогресивних методів управління фінансовими ресурсами складають саме ті методи, що дозволяють господарюючим суб'єктам залучати додаткові фінансові ресурси не тільки на національному, але й на міжнародних фінансових ринках.

Отже, функціонування підприємств в умовах ринкової економіки актуалізує проблеми вдосконалення підходів до механізму управління фінансовими ресурсами. При цьому основним об'єктом фінансового менеджменту виступає капітал як перетворена форма фінансових ресурсів підприємства.

Серед інструментів, які використовуються в управлінні фінансовими ресурсами, особливу роль повинні відігравати прогресивні методи управління

фінансовими ресурсами, які мають використовуватися для впливу на забезпечення формування таких пропорцій власних і позикових коштів підприємства, які дадуть можливість отримати додатковий приріст рентабельності власного капіталу, а головне, сформулюють сприятливі умови фінансової стабільності організації на подальшу перспективу.

Як показує сучасна теорія і практика управління, найбільш ефективним є застосування інтегральної оцінки аналізу процесів формування, розміщення, використання та відтворення фінансових ресурсів підприємств, розробленої на основі системності та комплексності прийняття й реалізації управлінських рішень.

1.3 Методичний інструментарій аналізу фінансових ресурсів суб'єктів господарювання

Забезпечення комерційного підприємства необхідним обсягом фінансових ресурсів в умовах ринкових відносин має для його ефективної фінансово-господарської діяльності можна сказати вирішальне значення, адже від цього майже повністю залежить, яким буде фінансовий стан підприємства. Однак досягти ефективної фінансово-господарської діяльності підприємство в змозі лише за умови, що буде використовувати наявні фінансові ресурси раціонально. З огляду на вищесказане здійснення аналізу того, як відбувається на підприємстві формування та використання фінансових ресурсів є дуже важливим, бо дозволяє оцінити його забезпеченість цими ресурсами, ефективність управління ними та оцінити інтенсивність та ефективність функціонування підприємства загалом.

Необхідність проведення аналізу формування та використання фінансових ресурсів підприємства полягає також в обмеженості фінансових ресурсів, нестійкому фінансовому стані, у якому зараз знаходиться багато вітчизняних підприємств, у ризику втрати платоспроможності.

Фінансові ресурси є найціннішим активом, який перебуває в постійному

русі, забезпечуючи операційну, інвестиційну та фінансову діяльність підприємства незалежно від виду його діяльності та функціональної форми господарювання.

Однак виробленої єдиної та чіткої методики аналізу фінансових ресурсів підприємства із встановленим набором аналітичних показників та коефіцієнтів досі не існує. Також дослідниками досі не вироблено єдиного наукового підходу до порядку розрахунку тих чи інших економічних коефіцієнтів, їх нормативних значень.

Комплексний аналіз фінансових ресурсів, ефективності їх формування та використання здійснюється за допомогою методів фінансового аналізу.

Аналізуючи формування та використання фінансових ресурсів треба чітко розуміти для чого це відбувається, з якою метою. А головною метою аналізу фінансових ресурсів підприємства є прискорення їх руху та підвищення на цій основі оборотності активів і капіталу, що сприятиме досягненню підприємством фінансової стійкості та платоспроможності.

Завдання аналізу фінансових ресурсів підприємства полягає в оцінці результатів господарської діяльності за попередній та поточний роки, виявленні факторів, які позитивно чи негативно могли вплинути на кінцеві показники роботи підприємства, прийняття рішення про визнання структури балансу задовільною (незадовільною), а підприємства – платоспроможним (неплатоспроможним) [31].

Здійсненні аналізу формування фінансових ресурсів підприємства передбачає насамперед дослідження структури та динаміки пасивів (джерел фінансування) підприємства.

Пасив балансу показує джерела фінансування підприємства, котре може здійснюватися як за рахунок грошових коштів власників, так і за рахунок короткострокових та довгострокових зобов'язань господарюючого суб'єкта кредиторам. Дані, що наводяться в пасиві балансу, дозволяють визначити, які зміни відбулися у структурі власного і позикового капіталу підприємства, скільки залучено в оборот підприємства довгострокових і короткострокових

засобів. Одним словом, пасив балансу підприємства показує, звідки взялися фінансові засоби, які були потім спрямовані менеджментом на формування майна підприємства.

Пасив балансу підприємства містить такі розділи:

- власний капітал підприємства;
- довгострокові зобов'язання підприємства і забезпечення – куди входять усі зобов'язання підприємства, окрім поточних зобов'язань: довгострокові кредити комерційних банківських установ, фінансові зобов'язання, відстрочені податкові зобов'язання, інші довгострокові зобов'язання;
- поточні зобов'язання і забезпечення підприємства — це зобов'язання, які будуть погашені впродовж операційного циклу підприємства або повинні бути погашені впродовж дванадцяти наступних місяців, починаючи з дати балансу: короткострокові кредити комерційних банків; видані векселі; кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги; поточні зобов'язання підприємства за розрахунками (з бюджетом, з позабюджетних платежів, зі страхування, з оплати праці, з учасниками), інші поточні зобов'язання;

Аналізуючи джерела формування майна підприємства повинні бути розглянуті абсолютні також відносні зміни у власних і позикових засобах підприємства [31]. Адже фінансовий стан підприємства багато в чому залежить від того, які фінансові засоби воно має у своєму розпорядженні і куди вони вкладені.

Згідно методики, яку пропонують автори практикуму «Фінансовий аналіз і звітність» [31], аналіз фінансового стану підприємства потрібно проводити перш за все за такими групами показників:

- коефіцієнтів ліквідності,
- коефіцієнтів платоспроможності,
- коефіцієнтів фінансової стійкості.

Наведемо формули розрахунку даних коефіцієнтів:

1) до групи коефіцієнтів ліквідності підприємства входять: коефіцієнт покриття, коефіцієнт швидкої ліквідності, а також коефіцієнт абсолютної ліквідності:

– коефіцієнт покриття розраховують за такою формулою [31]:

$$K_{\text{п}} = \frac{\text{ОА}}{\text{ПЗ}}, \quad (1.1)$$

де ОА – оборотні активи підприємства;

ПЗ – поточні зобов'язання підприємства.

– коефіцієнт швидкої ліквідності розраховують за такою формулою [31]:

$$K_{\text{лшв}} = \frac{\text{ОА} - \text{З}}{\text{ПЗ}} = \frac{\text{ДЗ} + \text{ПФІ} + \text{ГК}}{\text{ПЗ}}, \quad (1.2)$$

де З – величина запасів і витрат підприємства;

ПФІ – поточні фінансові інвестиції;

ДЗ – дебіторська заборгованість;

ГК – грошові кошти та їх еквіваленти.

– коефіцієнт абсолютної ліквідності розраховують за такою формулою [23]:

$$K_{\text{лабс}} = \frac{\text{ПФІ} + \text{ГК}}{\text{ПЗ}} \quad (1.3)$$

2) до групи показників фінансової стійкості підприємства входять: коефіцієнт автономії, коефіцієнт концентрації залученого капіталу, коефіцієнт фінансового ризику, коефіцієнт маневрування власного капіталу:

– коефіцієнт автономії характеризує частку вкладників підприємства в загальній сумі авансованих коштів і розраховується за формулою [31]:

$$K_{\text{авт}} = \frac{\text{ВК}}{\text{К}}, \quad (1.4)$$

де ВК – величина власного капіталу підприємства;

K – загальна вартість капіталу підприємства;

- коефіцієнт концентрації залученого капіталу розраховується за формулою [31]:

$$K_{\text{концЗК}} = \frac{ЗК}{K}, \quad (1.5)$$

де $ЗК$ – величина залученого капіталу підприємства;

- коефіцієнт фінансового ризику можна розраховується за формулою [31]:

$$K_{\text{фр}} = \frac{ЗК}{ВК} \quad (1.6)$$

- коефіцієнт маневрування власного капіталу розраховується за формулою [31]:

$$K_{\text{манВК}} = \frac{ВК - НА}{ВК} = \frac{ВОК}{ВК}, \quad (1.7)$$

де $НА$ – необоротні активи підприємства;

$ВОК$ – власний оборотний капітал підприємства.

Усі розраховані вище фінансові коефіцієнти можна звести за групами і розрахувати абсолютне відхилення коефіцієнта і темп приросту того чи іншого коефіцієнта.

Також за групами активу і пасиву балансу розраховують ліквідність підприємства.

Отже, за наведеною вище методикою можна проаналізувати ефективність використання фінансових ресурсів підприємства та загалом оцінити його фінансовий стан.

Висновок по розділу 1

Отже, під «фінансовими ресурсами» одні автори розуміють фонди грошових коштів цільового призначення, доходи і нагромадження, що є в розпорядженні підприємства; інші вбачають у фінансових ресурсах джерела

формування основного та оборотного капіталу, який інвестується в активи підприємства; ще інші вважають, що фінансові ресурси» – це капітал і доходи підприємства, одночасно.

Узагальнюючи наукові підходи щодо визначення сутності та класифікації фінансових ресурсів підприємств, можна зробити висновок, що фінансові ресурси підприємства можна розглядати як сукупність грошових коштів підприємства, що формуються із диверсифікованих джерел (внутрішніх та зовнішніх, наявних та потенційних власних, залучених, позикових, доходів і нагромаджень підприємства), які інтегровані у відтворювальний процес і забезпечують його безперервність та генерування новоствореної вартості на мікроекономічному рівні.

Фінансові ресурси підприємств слугують підґрунтям формування ресурсного, економічного та інноваційного потенціалу суб'єкта господарювання, вони можуть швидко трансформуватися в інші види економічних ресурсів (матеріальні, трудові, інформаційні).

Фінансові ресурси підприємств є джерелом відшкодування матеріальних витрат підприємства, джерелом виконання ним фінансових зобов'язань, ключовим чинником соціально-економічного розвитку й зростання ринкової вартості підприємства.

Найважливішим завданням господарюючих суб'єктів є пошук резервів збільшення власних фінансових ресурсів та їх ефективне використання з метою покращення фінансово-господарської діяльності підприємства. Наявність на підприємстві достатнього обсягу фінансових ресурсів, їх ефективне використання визначають добрий фінансовий стан підприємства: платоспроможність, фінансову стійкість та ліквідність.

Формування з різних джерел фінансових ресурсів дає можливість господарюючому суб'єкту вчасно інвестувати грошові кошти в нове виробництво, забезпечувати розширення й технічне переозброєння діючих основних засобів, фінансувати наукові дослідження, розробки та їхнє

впровадження.

Функціонування ринкової економіки в Україні актуалізує проблеми вдосконалення підходів до управління фінансовими ресурсами. Серед інструментів, які використовуються в управлінні фінансовими ресурсами, особлива роль має відводитися прогресивним методам управління фінансовими ресурсами. Ці методи використовують для того, щоб чинити певний вплив на формування таких пропорцій власних і позикових коштів підприємства, які забезпечують додатковий приріст рентабельності власного капіталу, а головне – створюють сприятливі умови фінансової стабільності організації на перспективу.

Механізм управління фінансовими ресурсами підприємства є інтегрованою складовою загальної системи управління підприємством і являє собою систематизовану та структуровану сукупність взаємопов'язаних та взаємозалежних елементів із зворотними зв'язками, що забезпечують процес управління фінансовими ресурсами на усіх ієрархічних рівнях та етапах його здійснення.

Комплексний аналіз фінансових ресурсів підприємства, ефективності їх формування та використання здійснюється за допомогою методів фінансового аналізу, головною метою такого аналізу є знаходження необхідних резервів для прискорення їх руху та підвищення на цій основі оборотності активів і капіталу, що сприятиме досягненню підприємством фінансової стійкості та платоспроможності.

Завдання аналізу фінансових ресурсів підприємства полягає в оцінці результатів його фінансово-господарської діяльності за попередній та поточний роки, виявленні факторів, які позитивно чи негативно могли вплинути на кінцеві показники роботи підприємства, прийняття рішення про визнання структури балансу задовільною чи незадовільною, а підприємства – платоспроможним чи неплатоспроможним.

Здійсненні аналізу формування фінансових ресурсів підприємства передбачає насамперед дослідження структури та динаміки пасивів (джерел

фінансування) підприємства.

Аналіз фінансового стану підприємства рекомендовано проводити за такими основними групами показників:

- коефіцієнтів ліквідності,
- коефіцієнтів платоспроможності,
- коефіцієнтів фінансової стійкості.

2 ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПрАТ «ДНІСТРОВСЬКА ГАЕС»

2.1 Організаційна та економічна характеристика ПрАТ «Дністровська ГАЕС»

ПрАТ «Укргідроенерго» є на сьогодні найбільшою гідроенергуючою компанією України.

До складу акціонерного товариства входять десять станцій на річках Дніпро та Дністер – Київська ГЕС, Київська ГАЕС, Канівська ГЕС, Кременчуцька ГЕС, Середньодніпровська ГЕС, Дніпровська ГЕС-1 та Дніпровська ГЕС-2, Каховська ГЕС, Дністровська ГЕС, Дністровська ГАЕС. Канівська ГАЕС та Каховська ГЕС-2 в процесі підготовки до будівництва.

Підприємство «Дніпрогідроенерго» було створене у 1994 році як державне згідно наказу Міністерства енергетики та електрифікації України від 27.12.1994 №288 «Про створення державного підприємства «Дніпрогідроенерго».

Державне підприємство «Дніпрогідроенерго» з'явилося на основі реорганізації структурних підрозділів Дніпровської ГЕС, Дніпродзержинської ГЕС, Каскаду Середньодніпровських ГЕС, Каховської ГЕС та Кременчуцької ГЕС.

У 1995 на базі ДП «Дніпрогідроенерго» було засновано Державну акціонерну гідроенергуючу компанію «Дніпрогідроенерго» і передбачено, що 100% акцій цієї компанії будуть залишатися у державній власності.

У 1997 році реорганізовано Каскад Середньодніпровських ГЕС і з 1 жовтня 1997 року у складі ДАГК «Дніпрогідроенерго» в межах існуючої чисельності персоналу та без зміни статутного фонду компанії створено відособлені підрозділи на правах структурних одиниць: Каскад Київських ГЕС і ГАЕС та Канівська ГЕС.

Відповідно Статуту ДАГК «Дніпрогідроенерго» склад структури компанії такий:

- Каскад Київських ГЕС і ГАЕС
- Канівська ГЕС
- Кременчуцька ГЕС
- Дніпродзержинська ГЕС
- Дніпровська ГЕС
- Каховська ГЕС

У 2003 році реорганізовано ДАГК «Дніпрогідроенерго» та ДАЕК «Дністрогідроенерго» шляхом їх злиття та створено на їх базі Державне акціонерне товариство «Державна акціонерна компанія «Укргідроенерго» (ДАТ «ДАК «Укргідроенерго»). А 22 червня 2004 року акції і майно компанії ДАТ «ДАК «Укргідроенерго» передано у розпорядження Національної акціонерної компанії «Енергетична компанія України» та з метою приведення установчих документів Державного акціонерного товариства «Державна акціонерна компанія «Укргідроенерго» у відповідність до чинного законодавства України, найменування Державного акціонерного товариства «Державна акціонерна компанія «Укргідроенерго» викладено в такій редакції: «Відкрите акціонерне товариство «Укргідроенерго».

Відповідно до Статуту ВАТ «Укргідроенерго» у склад товариства ввійшли такі філії:

- Каскад Київських ГЕС і ГАЕС
- Канівська ГЕС
- Кременчуцька ГЕС
- Дніпродзержинська ГЕС
- Дніпровська ГЕС
- Каховська ГЕС
- Дністровська ГЕС

9 червня 2011 року на загальних зборах акціонерів у відповідності до

Закону України «Про акціонерні товариства» прийнято рішення про перейменування компанії «Укргідроенерго» з відкритого акціонерного товариства в публічне акціонерне товариство, відповідні зміни затверджено у Статуті товариства.

У 2014 році загальна кількість гідроагрегатів на станціях товариства склала 102, а їх сумарна встановлена потужність досягла 5401 мВт (що становить 8,6% всієї генеруючої потужності ОЕС України).

Нині компанія забезпечує покриття пікових навантажень, регулювання частоти та потужності, мобільний аварійний резерв в об'єднаній енергосистемі України. Будується третій гідроагрегат. Основними функціями Дністровської ГАЕС є регулювання частоти і графіка навантажень в енергосистемі України, формування аварійного резерву [32].

Основним видами діяльності Дністровської ГАЕС є:

- 1) Виробництво електроенергії;
- 2) Розподілення та постачання електроенергії;
- 3) Здавання в оренду власного майна.

У зв'язку із збільшенням притоку води навесні та восени кількість виробленої електроенергії зменшується, оскільки Дністровська ГЕС-2 є буферною гідроелектростанцією і, крім виробництва електричної енергії, призначена для регулювання стоку р. Дністер. На ринку електроенергії попит на продукцію Товариства залишається стабільно високим з перспективою подальшого росту.

На підприємстві затверджена наступна організаційна структура:

1. Дністровська ГЕС-2
 - 1.1 Директор ГЕС-2;
 - 1.2 Заступник директора ГЕС-2;
 - 1.3 Старший майстер з ремонту устаткування;
 - 1.4 Група оперативного персоналу;
 - 1.5 Група релейного захисту й автоматики;
 - 1.6 Дільниця з експлуатації і ремонту механічного устаткування;

- 1.7 Дільниця з експлуатації і ремонту електроустаткування;
- 1.8 Дільниця з експлуатації гідропоруд;
2. Головний інженер;
3. Заступник генерального директора;
4. Виробничо-технічний відділ;
5. Бухгалтерія;
6. Економічний відділ;
7. Юридичний відділ;
8. Відділ кадрів;
9. Відділ охорони праці;
10. Матеріально-технічна база;
11. Транспортна дільниця;
12. Канцелярія;
13. Відділ охорони.

За результатами фінансово-економічної діяльності у 2016 році чистий прибуток ПрАТ “Укргідроенерго” склав 2,210 млрд. грн. За підсумками роботи у 2016 році товариство сплатило до бюджету зобов’язань на суму 1,757 млрд грн, що втричі більше показника 2015 року. Також у 2016 році компанія сплатила у бюджет 0,327 млрд грн дивідендів.

Впродовж 2017 року Товариство продовжувало реалізовувати заходи передбачені Програмою розвитку гідроенергетики на період до 2026 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13.07.2016 № 552-р. У 2017 році продовжувалася реалізація будівництва Канівської ГАЕС – одного з найбільш пріоритетних проектів ПрАТ “Укргідроенерго” в найближчій перспективі. Канівська ГАЕС має стати третьою гідроакумуючою електростанцією ПрАТ "Укргідроенерго" разом із Київською та Дністровською ГАЕС. Ведуться проектні роботи по будівництву Каховської ГЕС-II та монтажні роботи по другій черзі будівництва Дністровської ГАЕС (гідроагрегат №4).

Станом на 01.01.2019 загальна кількість гідроагрегатів на станціях товариства становить 103, а їх сумарна встановлена потужність досягла

5 758 МВт. Компанія забезпечує покриття пікових навантажень, регулювання частоти та потужності, мобільний аварійний резерв в об'єднаній енергосистемі України.

Отже, компанія ПрАТ «Укргідроенерго» — успішна українська компанія із яскравою діловою репутацією, яка експлуатує потужні ГЕС та ГАЕС, розбудовує вітчизняну гідроенергетику та робить значний внесок у забезпечення енергетичної безпеки та незалежності України.

Дніпровська ГЕС - це перша ГЕС, яка збудована на річці Дніпро, та п'ята (передостання) ступінь Дніпровського каскаду гідроелектростанцій. Встановлена потужність станції на 2018 рік складає 1553,8 МВт. Дніпровська ГЕС складається з двох електростанцій: Дніпровської ГЕС-1 та Дніпровської ГЕС-2, які утворюють єдиний комплекс гідротехнічних споруд, розташованих під однією греблею. На Дніпровській ГЕС-1 встановлені 10 гідроагрегатів з турбінами радіально-осьового типу. На Дніпровській ГЕС-2 встановлені 8 гідроагрегатів: 5 з турбінами поворотно-лопатевого типу, 3 з пропелерними турбінами. В подальшому планується заміна всіх пропелерних турбін на поворотно-лопатеві.

2.2 Аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства

Здійснення аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства передбачає розрахунок цілого комплексу економічних показників, серед яких важливе місце посідають коефіцієнти ділової активності та рентабельності підприємства.

Поняття ділової активності охоплює практично всі аспекти господарської діяльності підприємства. Коефіцієнти ділової активності дають змогу оцінити ефективність використання підприємством власних коштів, його фінансовий стан, інтенсивність обігу коштів, що безпосередньо впливає на платоспроможність підприємства.

Аналіз рентабельності підприємства дозволяє визначити його

життєздатність, можливості забезпечувати інтереси інвесторів, конкурувати з іншими підприємствами. Чим вищий коефіцієнт рентабельності, тим ефективнішою є діяльність підприємства.

Отже, розпочнемо аналіз фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Дністровська ГАЕС» з розрахунку основних коефіцієнтів ділової активності підприємства за 2016-2018 роки на основі показників його фінансової звітності, яка подана у додатку Б.

Спочатку на основі абсолютних показників фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Дністровська ГАЕС» розрахуємо коефіцієнт оборотності активів за формулою (2.1) [31]:

$$\text{Коб } a = \frac{\text{ЧД}}{A}, \quad (2.1)$$

де ЧД – чистий дохід (виручка) від реалізації продукції;

A – середньорічна вартість майна підприємства.

$$\text{Коб } a_{2016} = \frac{37992}{169524,5} = 0,22 \text{ (оборотів);}$$

$$\text{Коб } a_{2017} = \frac{36241}{170347,5} = 0,21 \text{ (оборотів);}$$

$$\text{Коб } a_{2018} = \frac{41847}{171146,5} = 0,24 \text{ (оборотів).}$$

Коефіцієнт оборотності активів показує, скільки грошових одиниць реалізованої продукції принесла кожна одиниця активів.

Як видно із вищенаведених розрахунків, за 2016 рік майже 0,22 грн реалізованої продукції принесла кожна гривня активів ПрАТ «Дністровська ГАЕС», у 2017 році – 0,21 грн реалізованої продукції принесла кожна гривня активів цього підприємства, у 2018 році – 0,24 грн реалізованої продукції принесено з кожної гривні активів ПрАТ «Дністровська ГАЕС».

Отже, у порівнянні з попереднім – 2016 роком, у 2017 році ПрАТ «Дністровська ГАЕС» отримало менше коштів від реалізованої продукції, а у 2018 році в порівнянні з 2017 роком підприємство отримало більше на 0,03 грн з

кожної гривні реалізованої продукції.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості розраховуємо за формулою (2.2) [31]:

$$\text{Коб}_{\text{ДЗ}} = \frac{\text{ЧД}}{\text{ДЗ}}, \quad (2.2)$$

де ДЗ – середньорічні залишки дебіторської заборгованості.

$$\text{Коб}_{\text{ДЗ}_{2016}} = \frac{37992}{27358} = 1,38 \text{ (оборотів);}$$

$$\text{Коб}_{\text{ДЗ}_{2017}} = \frac{36241}{27879} = 1,30 \text{ (оборотів);}$$

$$\text{Коб}_{\text{ДЗ}_{2018}} = \frac{41847}{38838,5} = 1,07 \text{ (оборотів).}$$

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості показує, скільки разів за рік обернулися кошти, вкладені в розрахунки.

Як видно із вищенаведених розрахунків, у 2016 році кошти, вкладені в розрахунки обернулися не повних два рази, а у 2017 і 2018 роках в порівнянні з 2016 роком ще й цей коефіцієнт знизився майже до одного обороту в рік, що не є позитивним для підприємства, оскільки даний коефіцієнт чим вищий, тим краще для підприємства.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості розраховуємо за формулою (2.3) [31]:

$$\text{Коб}_{\text{КЗ}} = \frac{\text{ЧД}}{\text{КЗ}}, \quad (2.3)$$

де КЗ – середньорічні залишки кредиторської заборгованості.

$$\text{Коб}_{\text{КЗ}_{2016}} = \frac{37992}{464} = 81,88 \text{ (оборотів);}$$

$$\text{Коб}_{\text{КЗ}_{2017}} = \frac{36241}{1796,5} = 20,17 \text{ (оборотів);}$$

$$\text{Коб}_{\text{КЗ}_{2018}} = \frac{41847}{2431,5} = 17,21 \text{ (оборотів).}$$

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості показує розширення або зниження комерційного кредиту, наданого підприємству.

В нашому випадку бачимо, що на підприємстві відбувається зниження коефіцієнта оборотності кредиторської заборгованості, що є негативним та означає зменшення швидкості оплати заборгованості ПрАТ «Дністровська ГАЕС».

Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів розраховуємо за формулою (2.4) [31]:

$$\text{Коб}_{\text{МЗ}} = \frac{С}{\text{МЗ}}, \quad (2.4)$$

де С – собівартість реалізованої продукції;

МЗ – середньорічна вартість матеріальних запасів.

$$\text{Коб}_{\text{МЗ}_{2016}} = \frac{24301}{2090} = 11,63 \text{ (оборотів);}$$

$$\text{Коб}_{\text{МЗ}_{2017}} = \frac{25003}{2142} = 11,67 \text{ (оборотів);}$$

$$\text{Коб}_{\text{МЗ}_{2018}} = \frac{26701}{3966,5} = 6,73 \text{ (оборотів).}$$

Як бачимо з наших розрахунків, коефіцієнт оборотності матеріальних запасів ПрАТ «Дністровська ГАЕС» спадає упродовж досліджуваного нами періоду, що означає, що оборотні активи стають менш ліквідними. Адже, чим вище показник оборотності матеріальних запасів, тим менше коштів зав'язано в цій найменш ліквідній статті оборотних активів підприємства, тим більш ліквідну структуру мають оборотні активи й тим стійкіше фінансове становище підприємства.

Коефіцієнт оборотності основних засобів за розраховуємо формулою (2.5) [31]:

$$\text{ФВ} = \frac{\text{ЧД}}{\text{ОЗ}}, \quad (2.5)$$

де ОЗ – середньорічна вартість основних засобів.

$$\Phi B_{2016} = \frac{37992}{141217,5} = 0,269 \text{ (оборотів);}$$

$$\Phi B_{2017} = \frac{36241}{136204,5} = 0,266 \text{ (оборотів);}$$

$$\Phi B_{2018} = \frac{41847}{130551,5} = 0,32 \text{ (оборотів).}$$

Із наведених вище розрахунків видно, що в 2017 році в порівнянні з 2016 роком коефіцієнт оборотності основних засобів або фондівддача ПрАТ «Дністровська ГАЕС» дещо знизився. Це вказує на менш ефективне використання основних засобів підприємства. Натомість у 2018 році, порівняно з попередніми роками, коефіцієнт оборотності основних засобів зріс на 0,054 обороти, що вказує на більш ефективне використання основних засобів підприємства у цьому році.

Коефіцієнт оборотності власного капіталу розраховуємо за формулою (2.6) [31]:

$$\text{Коб вк} = \frac{\text{ЧД}}{\text{ВК}}, \quad (2.6)$$

де ВК – середньорічна величина власного капіталу підприємства.

$$\text{Коб вк}_{2016} = \frac{37992}{166551,5} = 0,228 \text{ (оборотів);}$$

$$\text{Коб вк}_{2017} = \frac{36241}{167374} = 0,216 \text{ (оборотів);}$$

$$\text{Коб вк}_{2018} = \frac{41847}{168005,5} = 0,249 \text{ (оборотів).}$$

Як бачимо, у 2017 році, в порівнянні з попереднім – 2016 роком, коефіцієнт оборотності власного капіталу на ПрАТ «Дністровська ГАЕС» знизився, що характеризує низьку ефективність використання власного капіталу підприємства, проте у 2018 році навпаки – коефіцієнт оборотності власного капіталу на досліджуваному нами підприємстві підвищився, що вказує на зростання ефективності використання власного капіталу ПрАТ «Дністровська ГАЕС» у 2018 році.

Занесемо розраховані вище коефіцієнти ділової активності ПрАТ

«Дністровська ГАЕС» до таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Коефіцієнти ділової активності ПрАТ «Дністровська ГАЕС» за 2016-2018 рр.

Показник	2016 рік	2017 рік	2018 рік	Абсолютна зміна		Темп приросту, %	
				2017 р. порівняно з 2016 р.	2018 р. порівняно з 2017 р.	2017 р. порівняно з 2016 р.	2018 р. порівняно з 2017 р.
1	2	3	4	5	6	7	8
Коефіцієнт оборотності активів	0,22	0,21	0,24	-0,01	0,03	-4,55	14,29
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	1,38	1,30	1,07	-0,08	-0,23	-5,80	-17,69
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	81,88	20,17	17,21	-61,71	-2,96	-75,37	-14,68
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	11,63	11,67	6,73	0,04	-4,94	0,34	-42,33
Коефіцієнт оборотності основних засобів	0,269	0,266	0,320	0,00	0,05	-1,12	20,30
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	0,23	0,22	0,25	-0,01	0,03	-5,26	15,28

Як бачимо з даних табл. 2.1, коефіцієнт оборотності активів у 2017 році порівняно з попереднім роком знизився на 0,01, або на 4,55 %, що вказує на низьку ефективність використання ПрАТ «Дністровська ГАЕС» наявних ресурсів порівняно з попереднім роком. Тоді як у 2018 році навпаки – коефіцієнт оборотності активів підвищився на 0,03 обороти, або на 14,29 %, що вказує на підвищення ефективності використання підприємством усіх наявних на ньому

ресурсів.

Обертання дебіторської заборгованості у 2017 році зменшилась на 5,80% у порівнянні з 2016 роком, а у 2018 році в порівнянні з 2017 р. коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості знизився на 17,69%, що у загальному підсумку негативно вплинуло на фінансово-господарську діяльність ПрАТ «Дністровська ГАЕС», оскільки у 2017 році і 2018 році оборотність коштів, вкладених в розрахунки порівняно з 2016 роком знизилася.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості зменшився у 2017 році порівняно з 2016 роком на 75,37 %, що означає зменшення швидкості оплати заборгованості ПрАТ «Дністровська ГАЕС» у 2017 році у порівнянні з попереднім роком. У 2018 році коефіцієнт оборотності кредиторської продовжував неухильно знижуватися порівняно з 2017 роком на 14,68%, що вказує на подальше зменшення швидкості оплати заборгованості, яку має підприємство.

Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів у 2018 році в порівнянні з попереднім 2017 роком знизився на 42,33 %, що означає, що більше коштів зв'язано в цій найменш ліквідній статті оборотних активів, і менш ліквідну структуру мають оборотні активи, що вказує на нестійке фінансове становище підприємства.

Коефіцієнт оборотності основних засобів підприємства у 2017 році порівняно з попереднім роком показує нищу ефективність. Зокрема, ефективність використання основних засобів підприємства знизилася у 2017 році на 1,12 %, при цьому у наступному – 2018 році, коефіцієнт оборотності основних засобів зріс на 20,30 %, що вказує на зростання ефективності використання основних засобів ПрАТ «Дністровська ГАЕС».

Коефіцієнт оборотності власного капіталу ПрАТ «Дністровська ГАЕС» у 2017 році в порівнянні з 2016 роком вказує на зниження ефективності використання власного капіталу підприємства порівняно з попереднім роком на 5,26%. При цьому у 2018 році коефіцієнт оборотності власного капіталу покращив своє значення.

У цілому ефективність використання власного капіталу на ПрАТ «Дністровська ГАЕС» підвищилася на 15,28 %, що є позитивним моментом його діяльності.

Розрахуємо показники рентабельності ПрАТ «Дністровська ГАЕС». До цих показників належать:

– коефіцієнт рентабельності активів, який розраховується за формулою (2.7) [31]:

$$P_a = \frac{\text{ЧП}}{A} * 100 \%, \quad (2.7)$$

де ЧП – величина чистого прибутку або збитку, отриманого підприємством;

A – середньорічна вартість активів підприємства.

$$P_{a\ 2016} = \frac{801}{169524,5} * 100 \% = 0,47\%;$$

$$P_{a\ 2017} = \frac{844}{170347,5} * 100 \% = 0,49\%;$$

$$P_{a\ 2018} = \frac{788}{171146,5} * 100 \% = 0,46\%.$$

Коефіцієнт рентабельності активів показує, що впродовж 2016-2018 років ПрАТ «Дністровська ГАЕС» отримало близько 0,50 грн прибутку в розрахунку на одну гривню активів, проте в динаміці цей показник спадає, що негативно для підприємства;

– рентабельність власного капіталу розраховується за такою формулою (2.8) [31]:

$$P_{BK} = \frac{\text{ЧП}}{BK} * 100 \%, \quad (2.8)$$

де BK – середньорічна вартість власного капіталу підприємства.

$$P_{BK\ 2016} = \frac{801}{166551,5} * 100 \% = 0,48\%;$$

$$P_{BK\ 2017} = \frac{844}{167374} * 100 \% = 0,50\%;$$

$$P_{BK\ 2018} = \frac{788}{168005,5} * 100 \% = 0,47\%.$$

Як бачимо з розрахунків, рентабельність власного капіталу ПрАТ «Дністровська ГАЕС» зросла в 2017 році порівняно з 2016 роком на 0,02 %, що свідчить про високу ефективність залучення інвестицій у підприємство. Тоді як у 2018 році в порівнянні з попереднім – 2017 роком навпаки – рентабельність власного капіталу знизилася на 0,03 %, що свідчить про зниження ефективності залучення інвестицій у досліджуване нами підприємство ПрАТ «Дністровська ГАЕС»;

- рентабельність витрат розрахуємо за формулою (2.9) [31]:

$$R_{\text{витр}} = \frac{\text{ВП}}{C} * 100 \% \quad (2.9)$$

$$R_{\text{витр}_{2016}} = \frac{13691}{24301} * 100 \% = 56 \%;$$

$$R_{\text{витр}_{2017}} = \frac{11238}{25003} * 100 \% = 45 \%;$$

$$R_{\text{витр}_{2018}} = \frac{15146}{26701} * 100 \% = 56 \%$$

Отже, за нашими підрахунками рентабельність витрат ПрАТ «Дністровська ГАЕС» у 2016 році становила 0,56 грн прибутку з кожної гривні, витраченої на виробництво і реалізацію продукції. У 2017 році коефіцієнт рентабельності витрат знизився на 9%, що вказує на зменшення прибутку з кожної гривні, витраченої на виробництво і реалізацію продукції, а у 2018 році значення прибутку, отриманого з виробництва і реалізації продукції знову становить 0,56 грн, як було у 2016 році;

- рентабельність продажу визначимо за формулою (2.10) [31]:

$$R_{\text{прод}} = \frac{\text{ЧП}}{\text{ЧД}} * 100 \% \quad (2.10)$$

$$R_{\text{прод}_{2016}} = \frac{801}{37992} * 100 \% = 2,1 \%;$$

$$R_{\text{прод}_{2017}} = \frac{844}{36241} * 100 \% = 2,3 \%;$$

$$R_{\text{прод}_{2018}} = \frac{788}{41847} * 100 \% = 1,9\%$$

Таким чином, розрахунки показують, що коефіцієнт продажу підвищився у 2017 році у порівнянні з 2016 роком на 0,2 %. Це означає, що у 2017 році в порівнянні з 2016 роком підприємство отримувало більше на 0,02 грн прибутку із кожної гривні проданої продукції. Але у 2018 році коефіцієнт продажу знизився і ПрАТ «Дністровська ГАЕС» отримало на 0,4 % менше прибутку із кожної гривні проданої продукції, тобто менше на 0,04 грн у порівнянні з 2017 роком.

Здійснені нами розрахункові значення коефіцієнтів рентабельності ПрАТ «Дністровська ГАЕС» занесемо до таблиці 2.2 та проаналізуємо їх.

Таблиця 2.2 – Коефіцієнти рентабельності ПрАТ «Дністровська ГАЕС» за період 2016-2018 рр.

Показник	2016 рік (%)	2017 рік (%)	2018 рік (%)	Абсолютна зміна		Темп приросту, %	
				2017 р. порівняно з 2016 р.	2018 р. порівняно з 2017 р.	2017 р. порівняно з 2016 р.	2018 р. порівняно з 2017 р.
Рентабельність активів	0,47	0,49	0,46	0,02	-0,03	4,26	-6,12
Рентабельність власного капіталу	0,48	0,50	0,47	0,02	-0,03	4,17	-6,00
Рентабельність витрат	56,00	45,00	56,00	-11,00	11,00	-19,64	24,44
Рентабельність продажу	2,10	2,30	1,90	0,20	-0,40	9,52	-17,39

Виходячи зі значень коефіцієнтів рентабельності, що у табл. 2.2, можна зробити такі висновки щодо діяльності ПрАТ «Дністровська ГАЕС» упродовж 2016-2018 років:

– рентабельність активів підприємства у порівнянні з 2016 роком у 2017 році збільшилась на 0,02, або на 4,26 %, що є позитивним явищем для підприємства і вказує на зростання ефективності використання його активів. Проте у 2018 році, порівняно з 2017 роком рентабельність зменшилась на 0,03, або на 6,12% , що говорить про зниження ефективності використання активів в цьому році;

- рентабельність власного капіталу підприємства у динаміці приблизно є такою ж, як і рентабельність його активів;
- рентабельність витрат вказує на те, що підприємство отримало у 2017 році в порівнянні з попереднім на 0,11 грн прибутку менше з кожної гривні, витраченої на виробництво і реалізацію продукції. У динаміці цей коефіцієнт за 2016-2018 роки фактично не мінився;
- рентабельність продажу підприємства в 2017 році в порівнянні з попереднім збільшився на 0,2, тобто на 9,52 %, що є позитивним. Напевне цьому сприяло падіння витрат на виробництво і реалізації продукції. Але у 2018 році в порівнянні з 2017 роком рентабельність продажу спала на 0,4, тобто на 17,39 %, що є негативною ознакою, оскільки свідчить, що ПрАТ «Дністровська ГАЕС» втрачає свої зароблені кошти за продаж продукції.

Узагальнюючи розраховані показники ділової активності ПрАТ «Дністровська ГАЕС» можна зробити такі висновки:

- коефіцієнт оборотності активів підприємства у 2018 році зріс на 14,29%, що вказує на підвищення ефективності використання підприємством усіх наявних ресурсів;
- швидкість обертання дебіторської заборгованості підприємства у 2018 році знизилася на 17,69 %, що негативно вплинуло на роботу підприємства;
- коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості підприємства у 2018 році знизився на 14,68, що вказує на ще зменшення швидкості оплати заборгованості підприємства;
- показник оборотності матеріальних запасів підприємства у 2018 році знизився на 42,33 %, що означає, що оборотні активи мають менш ліквідну структуру й отже впливають негативно на фінансову стійкість ПрАТ «Дністровська ГАЕС»;
- коефіцієнт оборотності основних засобів підприємства у 2018 році зріс на 20,30 %, що вказує на зростання ефективності використання

Отже, загалом ділова активність ПрАТ «Дністровська ГАЕС» за 2016-2018 роки не практично не змінилася, проте негативним є те, що вона все ж таки має тенденцію до погіршення.

Рентабельність активів, власного капіталу та продажу також мають у 2018 році тенденцію до погіршення, що вказує на зниження ефективності використання ПрАТ «Дністровська ГАЕС» наявних ресурсів. Рентабельність витрат у 2018 році була такою ж як у 2016 році.

2.3 Аналіз використання фінансових ресурсів та оцінка фінансової стійкості підприємства

Взагалі то ефективність використання фінансових ресурсів підприємства та його фінансовий стан взаємозалежні. Якщо використання фінансових ресурсів підприємства буде ефективним та напевне що його фінансовий стан буде задовільним

Під фінансовим станом підприємства розуміють рівень його забезпеченості відповідним обсягом фінансових ресурсів, необхідних для здійснення ефективної господарської діяльності та своєчасних грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями. Досягнення стабільного фінансового стану, тобто створення достатнього обсягу фінансових ресурсів, є гарантом своєчасності розрахунків підприємства з постачальниками, державним бюджетом та іншими ланками національної фінансової системи, а також гарантом подальшого економічного та соціального розвитку самого акціонерного товариства.

Отже, проаналізуємо ефективність використання фінансових ресурсів підприємства з метою виявлення резервів збільшення його прибутковості, рентабельності та платоспроможності.

Для оцінки ефективності використання фінансових ресурсів на ПрАТ «Дністровська ГАЕС» здійснимо розрахунок наступних економічних показників:

Продовження таблиці 2.3

1	2	3	4	5	6	7	8
Вилучений капітал	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Довгострокові забезпечення і зобов'язання	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1903,00	1,12	2960,00	1,72	1057,00	55,54	0,61
Поточні забезпечення	1149,00	0,67	1233,00	0,72	84,00	7,31	0,04
Інші поточні зобов'язання	146,00	0,09	120,00	0,07	-26,00	-17,81	-0,02
Короткострокові кредити банків	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Я видно з даних табл. 2.3 власні кошти підприємства, які є основним джерелом формування його активу, протягом досліджуваного періоду зросли на 0,25%. Цьому сприяло падіння величини нерозподіленого збитку на 0,13 %. Величина статутного і резервного капіталу ПрАТ «Дністровська ГАЕС» залишились незмінними.

У підприємства фактично відсутні довгострокові забезпечення і зобов'язання. Частка поточної кредиторської заборгованості за довгостроковими зобов'язаннями у залученому капіталі на підприємстві зросла протягом року на 55,54 %.

Серед поточних зобов'язань підприємства відсутні короткострокові кредити комерційних банків, а поточні забезпечення ПрАТ «Дністровська ГАЕС» зросли на 7,31 %, разом з тим інші поточні зобов'язання навпаки – знизилися на 17,81 %.

Проаналізуємо коефіцієнти ліквідності (платоспроможності) та фінансової стійкості ПрАТ «Дністровська ГАЕС».

Ліквідність визначається мірою покриття зобов'язань підприємства його

активами, строк для перетворення яких в гроші відповідає строку погашення зобов'язань.

Аналіз ліквідності підприємства проведемо за коефіцієнтами: покриття, швидкої ліквідності та абсолютної ліквідності, використовуючи форму №1 «Звіт про фінансовий стан» за 2016-2018 роки.

Розрахуємо коефіцієнт покриття за формулою (1.1) [31].

$$K_{П2016} = \frac{24862,5}{2127} = 11,69;$$

$$K_{П2017} = \frac{31448,5}{2973,5} = 10,57;$$

$$K_{П2018} = \frac{38305,5}{3141} = 12,19.$$

В усіх випадках, як бачимо, розраховані коефіцієнтні значення є більшими за одиницю, що вказує на те, що підприємство має ліквідний баланс, тобто може своєчасно розрахуватись зі своїми боргами.

Якщо на покриття зобов'язань підприємство передбачає мобілізувати оборотні активи в частині грошових коштів і коштів на розрахунках, то можна одержати коефіцієнт швидкої ліквідності, який ми розрахуємо за формулою (1.2) [31].

$$K_{ЛШВ 2016} = \frac{27358+0+607,5}{2127} = 13,15;$$

$$K_{ЛШВ 2017} = \frac{27879+0+1371}{2973,5} = 9,84;$$

$$K_{ЛШВ 2018} = \frac{38305,5-3966,5}{3141} = 10,93.$$

Розраховані значення коефіцієнтів швидкої ліквідності вищі від нормативного 0,5-1, тому мобілізуючи оборотні активи в частині грошових коштів і коштів в розрахунках, ПрАТ «Дністровська ГАЕС» теж зможе негайно погасити свої борги.

Розрахуємо коефіцієнт абсолютної ліквідності за формулою (1.3) [31]:

$$K_{\text{Лабс } 2016} = \frac{0+607,5}{2127} = 0,285;$$

$$K_{\text{Лабс } 2017} = \frac{0+1371}{2973,5} = 0,461;$$

$$K_{\text{Лабс } 2018} = \frac{0+1486}{3141} = 0,473.$$

Розраховані значення коефіцієнтів абсолютної ліквідності за 2016-2018 роки вищі від нормативного значення 0,2, тому мобілізуючи оборотні активи в грошах і коштах в розрахунках, ПрАТ «Дністровська ГАЕС» всерівно зможе негайно погасити свої борги.

Розраховані коефіцієнти ліквідності зведемо до таблиці 2.4 та визначимо динаміку їх зміни в абсолютному вираженні та темп приросту коефіцієнтів у відсотках.

Таблиця 2.4 – Коефіцієнти ліквідності ПрАТ «Дністровська ГАЕС» за 2016-2018 роки

Показник	2016 рік (%)	2017 рік (%)	2018 рік (%)	Абсолютна зміна		Темп приросту, %	
				2017 р. порівняно з 2016 р.	2018 р. порівняно з 2017 р.	2017 р. порівняно з 2016 р.	2018 р. порівняно з 2017 р.
1	2	3	4	5	6	7	8
Коефіцієнт покриття	11,69	10,57	12,19	-1,12	1,62	-9,58	15,33
Коефіцієнт швидкої ліквідності	13,15	9,84	10,93	-3,31	1,09	-25,17	11,08
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,285	0,461	0,473	0,176	0,012	61,75	2,60

Як видно з даних табл. 2.4, всі коефіцієнти ліквідності ПрАТ «Дністровська ГАЕС» відповідають своїм нормативним значенням, що оцінюється позитивно для підприємства, хоч при цьому темп приросту

коефіцієнта покриття і коефіцієнта швидкої ліквідності у 2017 році в порівнянні з 2016 роком зріс на 1,625 і 1,09 % відповідно, а у 2018 році в порівнянні з 2017 роком темп приросту знизився на 9,58 % і 25,17 % відповідно, що є не дуже позитивним.

Тепер усі активи підприємства, залежно від їх ліквідності, розділимо на 4 групи і їх значення занесемо до табл. 2.5. При цьому розрахуємо відхилення значень кінця періоду від початку.

Таблиця 2.5 – Склад та динаміка активів ПрАТ «Дністровська ГАЕС» за ліквідністю

Показник	на початок 2018 року		на кінець 2018 року		Відхилення значень звітнього року		
	тис. грн	%	тис. грн	%	абсолютне, тис. грн	темپ приросту, %	пунктів структури, %
1	2	3	4	5	6	7	8
Вартість майна	170583	100,00	171710	100,00	1127	0,66	
в т. ч.: А1	1870	1,10	1102	0,64	-768	-41,07	-0,45
А2	31020	18,18	34686	20,20	3666	11,82	2,02
А3	2100	1,23	5833	3,40	3733	177,76	2,17
А4	135593	79,49	130089	75,76	-5504	-4,06	-3,73

Аналіз складу та динаміки активів ПрАТ «Дністровська ГАЕС» за ліквідністю свідчить, що найбільшу питому вагу і на початок і на кінець періоду має група А4, найменшу питому вагу має група А1.

Група А3 збільшилась з 2100 до 5833 тис. грн., тобто на 3733 тис. грн. У відсотках величина групи А3 збільшилась на 177,76 %.

У порівнянні з початком періоду найбільше знизилась групи А1 і А3 – відповідно на 41,07 % і 4,06 %.

Згрупуємо пасиви коефіцієнтів ліквідності ПрАТ «Дністровська ГАЕС» за строком погашення зобов'язань на 4 групи, а значення їх значення занесемо

до таблиці 2.6. та розрахуємо відхилення значень кінця періоду від початку.

Таблиця 2.6 – Склад та динаміка пасивів за строком погашення зобов'язань ліквідності ПРАТ «Дністровська ГАЕС» за 2018 рік

Показник	на початок 2018 року		на кінець 2018 року		Відхилення значень звітнього року		
	тис. грн	%	тис. грн	%	абсолютне тис. грн	темп приросту %	Пунктів структури %
1	2	3	4	5	6	7	8
Вартість майна	170583,00	100,00	171710,00	100,00	1127,00	0,66	
в т. ч.: П1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
П2	3198,00	0,02	4313,00	0,02	1115,00	34,87	0,00
П3	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
П4	167796,00	0,98	168215,00	0,98	419,00	0,25	0,00

Як видно з даних таблиці 2.6, найбільша частка в загальній величині пасивів займає група П4, тобто постійні пасиви: і на початок періоду, і на кінець періоду частка постійних пасивів у загальній величині пасивів складає 98 %. Групи П1 (негайні пасиви) і П3 (довгострокові зобов'язання) відсутні у даному періоді.

У цілому величина пасивів ПРАТ «Дністровська ГАЕС» зросла на 0,66%, тобто на 1127 тис грн.

Розрахунки аналізу ліквідності балансу ПРАТ «Дністровська ГАЕС» оформимо у таблицю 2.7.

Як бачимо з даних таблиці 2.7, баланс ПРАТ «Дністровська ГАЕС» можна вважати абсолютно ліквідним, оскільки умова: $A1 \geq P1$, $A2 \geq P2$, $A3 \geq P3$, $A4 \leq P4$ виконується.

Отже, проаналізуємо коефіцієнти фінансової стійкості ПРАТ «Дністровська ГАЕС» на основі форми №1 «Баланс» за 2016-2018 роки (див. додаток Б).

Таблиця 2.7 – Аналіз ліквідності балансу ПрАТ «Дністровська ГАЕС» за 2018 рік

Актив	Значення, тис. грн		Пасив	Значення, тис. грн		Платіжні засоби: надлишок (+) або нестача (-)	
	на початок 2018 року	на кінець 2018 року		на початок 2018 року	на кінець 2018 року	на початок 2018 року	на кінець 2018 року
A1	1870	1102	П1	0	0	1870	1102
A2	31020	34686	П2	3198	4313	27822	30373
A3	2100	5833	П3	0	0	2100	5833
A4	135593	130089	П4	167796	168215	32203	38126

Визначимо коефіцієнт автономії, який характеризує частку вкладників підприємства в загальній сумі авансованих коштів і розраховується за формулою (1.4) [31].

$$K_{авт2016} = \frac{166551,5}{169524,5} = 0,982;$$

$$K_{авт2017} = \frac{167374}{170347,5} = 0,982;$$

$$K_{авт2018} = \frac{168005,5}{171146,5} = 0,9816.$$

Оскільки, величина даного коефіцієнта на ПрАТ «Дністровська ГАЕС» за 2016-2018 роки перевищує позначку 0,5, то це означає, що підприємство є фінансово стійким та незалежним від кредиторів.

Коефіцієнт концентрації залученого капіталу розраховуємо за формулою (1.5) [31].

$$K_{конц3к2016} = \frac{2973}{169524,5} = 0,0175;$$

$$K_{конц3к2017} = \frac{2973,5}{170347,5} = 0,0174;$$

$$K_{конц3к2018} = \frac{3141}{171146,5} = 0,0183.$$

Як бачимо, коефіцієнт концентрації залученого капіталу на ПрАТ «Дністровська ГАЕС», розрахований за 2016-2018 роки є нижчим за 0,5, що вказує на зменшення заборгованості підприємства та підвищення стійкості його становища. Оскільки в 2018 році, в порівнянні з 2016 і 2017 роками даний показник збільшився, то це означає збільшення частки позикових коштів у фінансуванні підприємства.

Коефіцієнт фінансового ризику розраховуємо за формулою (1.6) [31].

$$K_{фр2016} = \frac{2973}{166551,5} = 0,01785;$$

$$K_{фр2017} = \frac{2973,5}{167374} = 0,01776;$$

$$K_{фр2018} = \frac{3141}{168005,5} = 0,01870.$$

Дані величини характеризують кількість одиниць залученого капіталу, яка припадає на одиницю власного капіталу ПрАТ «Дністровська ГАЕС».

Отже, в 2016 році на 1 грн власного капіталу підприємства припадає майже 0,02 грн залученого капіталу. У 2017 році та у 2018 році коефіцієнт фінансового ризику теж становить приблизно 0,02, тобто так само на 1 грн власного капіталу підприємства припадає майже 0,02 грн залученого капіталу. Зростання показника в динаміці свідчить про збільшення залежності підприємства від інвесторів і кредиторів та про деяке зниження фінансової стійкості підприємства.

Коефіцієнт маневрування власного капіталу розраховуємо за формулою (1.7) [31].

$$K_{манВК2016} = \frac{166551,5 - 144662}{166551,5} = 0,1314;$$

$$K_{манВК2017} = \frac{167374 - 138899}{167374} = 0,1701;$$

$$K_{манВК2018} = \frac{168005,5 - 132841}{168005,5} = 0,2093.$$

Коефіцієнт маневрування власного капіталу характеризує ступінь мобілізації власного капіталу, тобто яка частина власного капіталу знаходиться в обігу.

Розраховані коефіцієнти вказують на наявність власних оборотних коштів. Причому у динаміці цей показник зростає, що значить, що зростає частка власних оборотних коштів.

Розраховані коефіцієнти фінансової стійкості ПрАТ «Дністровська ГАЕС» занесемо до табл. 2.8.

Таблиця 2.8 – Коефіцієнти фінансової стійкості ПрАТ «Дністровська ГАЕС» за 2016-2018 роки

Показник	2016 рік (%)	2017 рік (%)	2018 рік (%)	Абсолютна зміна		Темп приросту, %	
				2017 р. у порівнянні з 2016 р.	2018 р. у порівнянні з 2017 р.	2017 р. у порівнянні з 2016 р.	2018 р. у порівнянні з 2017 р.
1	2	3	4	5	6	7	8
Коефіцієнт автономії	0,9820	0,9820	0,9816	0,00	-0,0004	0,00	-0,04
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	0,0175	0,0174	0,0183	-0,0001	0,0009	-0,57	5,17
Коефіцієнт фінансового ризику	0,01785	0,01776	0,01870	-0,0001	0,0009	-0,50	5,29
Коефіцієнт маневрування ВК	0,1314	0,1701	0,2093	0,0387	0,0392	29,45	23,05

Із даних таблиці 2.8 можемо зробити такі висновки:

- коефіцієнт автономії знизився у 2018 році в порівнянні з попередніми роками на 0,04 %, що означає, що зменшилась частка вкладників підприємства в загальній сумі авансованих коштів;
- коефіцієнт концентрації залученого капіталу у 2018 році в порівнянні

з попередніми – 2016 і 2017 роками зріс на 5,17 %, що вказує на збільшення частки залученого капіталу і на менш стійкий стан підприємства;

- коефіцієнт маневрування власного капіталу має додатне значення, що є позитивним для підприємства і в динаміці цей показник зріс з 0,1314 в 2016 році до показника 0,2093 в 2018 році, що вказує на збільшення величини власного оборотного капіталу.

Проаналізуємо джерела формування запасів і витрат ПрАТ «Дністровська ГАЕС».

Для цього у таблицю 2.9 занесемо дані щодо запасів і витрат підприємства, величину його власного капіталу, величину необоротного капіталу, короткострокових кредитів і позик та довгострокових зобов'язань та забезпечень наступних витрат і платежів і визначимо тип фінансової стійкості підприємства.

Таблиця 2.9 – Визначення типу фінансової стійкості ПрАТ «Дністровська ГАЕС» на основі співвідношення його активів і пасивів

Показник	Значення		Абсолютна зміна
	2017 рік	2018 рік	
1	2	3	4
Запаси і витрати	2142	3966,5	1824,5
Власний капітал	167374	168005,5	631,5
Необоротні активи	138899	132841	-6058
Довгострокові зобов'язання та забезпечення наступних витрат і платежів	0	0	0
Короткострокові кредити та позики	0	0	0
Наявність власних оборотних активів	28475	35164,5	6689,5
Наявність власних і довгострокових зобов'язань та забезпечень наступних витрат і платежів	28475	35164,5	6689,5
Наявність усіх джерел формування запасів і витрат	28475	35164,5	6689,5
Надлишок (нестача) власних оборотних активів для формування запасів і витрат	26333	31198	4865

Продовження таблиці 2.9

1	2	3	4
Надлишок (нестача) власних оборотних активів та довгострокових джерел для формування запасів і витрат	26333	31198	4865
Надлишок (нестача) джерел формування запасів і витрат	26333	31198	4865
Тип фінансової стійкості	абсолютна стійкість фінансового стану		

Із даних таблиці 2.9 видно, що для формування запасів і витрат ПрАТ «Дністровська ГАЕС» цілком вистачає так званих «нормальних» джерел формування запасів, тому даний стан підприємства можна оцінити як абсолютно стійкий фінансовий стан.

Розрахунки свідчать про достатньо високу стійкість підприємства, тому не має потреби поповнювати власний оборотний капітал за рахунок внутрішніх і зовнішніх джерел.

Узагальнюючи розраховані показники можна зробити висновок, що ПрАТ «Дністровська ГАЕС» має досить стійкий фінансовий стан, що свідчить про ефективне використання підприємством наявних на ньому фінансових ресурсів.

Так, у підприємства є достатня величина власного оборотного капіталу, тобто воно може покрити запаси і витрати даними коштами, що є дуже позитивним для самого підприємства.

Власні кошти підприємства, які є основним джерелом формування його активу, впродовж досліджуваного періоду зросли на 0,25%. Цьому сприяло зниження величини нерозподіленого збитку на 0,13%.

Величина статутного капіталу і резервного капіталу залишились незмінними.

У підприємства відсутні довгострокові забезпечення і зобов'язання.

Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями зросла протягом року на 55,54 %. Серед поточних зобов'язань

відсутні короткострокові кредити комерційних банків. Поточні забезпечення зросли на 7,31 %, разом з тим інші поточні зобов'язання навпаки – знизились на 17,81 %.

Що стосується ліквідності ПРАТ «Дністровська ГАЕС», то можна відзначити наступне:

- коефіцієнт автономії у 2018 році знизився порівняно з попередніми роками на 0,04 %, що означає, що зменшилась частка вкладників підприємства в загальній сумі авансованих коштів;
- коефіцієнт концентрації залученого капіталу у 2018 році в порівнянні з попередніми зріс на 5,17 %, що вказує на збільшення частки залученого капіталу і на менш стійкіший стан даного підприємства;
- коефіцієнт маневрування власного капіталу має додатне значення, що є позитивним для підприємства і вказує на збільшення величини власного оборотного капіталу.

Висновок до розділу 2

За результатами проведеного у розділі 2 аналізу ефективності механізму управління фінансовими ресурсами ПРАТ «Дністровська ГАЕС» можна зробити такі основні висновки.

Рентабельність активів, основних засобів, власних коштів в динаміці зросли, що вказує на високу ефективність використання ПРАТ «Дністровська ГАЕС» усіх наявних ресурсів у порівнянні з попередніми роками.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості ПРАТ «Дністровська ГАЕС» зменшився в динаміці у 2018 році, що означає зменшення швидкості оплати заборгованості підприємством у порівнянні з попереднім роком.

Аналіз фінансового стану ПРАТ «Дністровська ГАЕС» показав, що в підприємства є достатня кількість а власного оборотного капіталу, тобто воно може покрити запаси і витрати даними коштами, що є дуже позитивним для підприємства.

Основним джерелом формування активу ПрАТ «Дністровська ГАЕС» є його власні кошти.

Аналіз платоспроможності ПрАТ «Дністровська ГАЕС» показав, що зменшилась частка вкладників підприємства в загальній сумі авансованих коштів; збільшилася частка залученого капіталу і став менш стійкішим стан даного підприємства у 2018 році.

Аналіз балансу ПрАТ «Дністровська ГАЕС» показав, що підприємство має абсолютно ліквідний баланс.

При визначенні типу фінансової стійкості підприємства на основі співвідношення його активів і пасивів було з'ясовано, що ПрАТ «Дністровська ГАЕС» є абсолютно фінансово стійким.

3 ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

3.1 Критерії ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства

При визначенні критеріїв ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства пріоритет повинен надаватися таким параметрам механізму управління фінансовими ресурсами підприємства, як:

- визначення реальної величини в грошовому вираженні наявних фондів фінансових ресурсів;
- обґрунтування оптимальних розмірів фондів грошових ресурсів, їхній розподіл і використання з урахуванням господарських потреб підприємств;
- обґрунтування економічної доцільності видатків, а також впливу їх на кінцеві результати виробничо-господарської діяльності підприємства;
- контроль за раціональним використанням ресурсів, виробничих фондів, виконанням планових завдань, безперервністю розрахунків, підвищенням рентабельності виробництва;
- організація своєчасних економічних розрахунків з фінансово-кредитними установами, іншими підприємствами, організаціями, працівниками;
- здійснення аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства з погляду ефективності його роботи як бази для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Щоб знайти оптимальне рішення тієї чи іншої проблеми вибору досконалої механізму управління фінансовими ресурсами підприємства, потрібно розглянути кілька різних варіантів. Дослідження кількох найбільш імовірних варіантів механізму управління фінансовими ресурсами підприємства

допоможе вибрати один із них, що забезпечить отримання максимального ефекту.

Таким чином, перед тим як визначити найкращий з альтернативних рішень стосовно управління фінансовими ресурсами, менеджер підприємства повинен проаналізувати можливі наслідки й ефекти кожного з альтернативних варіантів та обрати той, що найбільше відповідає цілям і завданням підприємства.

Ще до реалізації прийнятого рішення необхідно ретельно спланувати наступні дії:

- здійснити навчання персоналу,
- сформувані позитивне ставлення до змін у масштабі підприємства,
- розробити інструкції і механізми втілення розробленого рішення в життя,
- забезпечити безперервний та упорядкований рух інформації між суб'єктами виконання рішення.

Оцінка результатів реалізації рішення є безперервним процесом, що передбачає:

- проведення зборів,
- проведення опитування працівників підприємства,
- організацію перевірок дотримання графіків упровадження,
- визначення економії,
- здійснення контролю за виконання поставлених завдань,
- оцінку задоволення покупців, постачальників, фінансових закладів, потенційних інвесторів.

Отже, удосконалення управління фінансовими ресурсами підприємства можна розглядати як один із головних чинників підвищення ефективності будь-якої виробничо-господарської діяльності. Від ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства залежить поліпшення позицій підприємства в конкурентній боротьбі, його стабільне функціонування та

динамічний розвиток.

Головна спрямованість удосконалення механізму управління фінансовими ресурсами повинна полягати в оптимізації використання ресурсів підприємства.

Вибір оптимального варіанта формування та використання фінансових ресурсів, враховуючи обмежені фінансові можливості, передбачає застосування системно-аналітичного підходу до управління фінансовими ресурсами. Такий підхід базується на тому, що доцільність управлінського рішення визначається ситуацією, що створюється під впливом чинників внутрішнього і зовнішнього середовища. Практичне розв'язання проблеми являє собою перехід від аналітичних прийомів до пошуку оптимального варіанта дій при стратегічному і тактичному плануванні.

Системний підхід до вибору оптимального варіанта формування та використання фінансових ресурсів являє собою розвиток методів пізнання, дослідження, опису і пояснення природи управління фінансовими ресурсами. Його використання в наукових дослідженнях є однією з характерних рис сучасної економічної науки, дозволяє розглядати будь-який економічний об'єкт як систему. Системний підхід до управління фінансовими ресурсами передбачає, з одного боку, розгляд і аналіз існуючого управління фінансовими ресурсами, а з іншого – створення й конструювання нової системи управління для досягнення поставленої мети діяльності підприємства. Це передбачає проведення значного обсягу аналітичної роботи, за результатами якої оцінюються різноманітні ситуації: стан структури і використання фінансових ресурсів; потреба в ресурсах і способи їх нарощування; ступінь оптимізації грошових потоків і їхній вплив на фінансовий стан підприємства тощо.

Розв'язання такого виду проблем варто починати з оцінки фінансово-економічного стану підприємства за допомогою відповідних показників. На основі отриманих аналітичних висновків розробляють багатоваріантні прогнози (моделі) структури управління фінансовими ресурсами [34].

Отже, від ефективної організації та правильного управління фінансовими

ресурсами підприємства залежить як його фінансово-економічний стан, так і його конкурентне становище на сучасному ринку.

Удосконалення системи управління фінансовими ресурсами є одним із ключових чинників підвищення ефективності виробничо-господарської діяльності, від нього залежить стабільне функціонування, динамічний розвиток, позиція підприємства на ринку тощо.

Отже, застосування системного підходу при управлінні фінансовими ресурсами підприємства, який підпорядкований загальній меті розвитку підприємства та визначає доцільність управлінського рішення залежно від ситуації, яка виникає під впливом внутрішнього і зовнішнього середовища підприємства, при управлінні фінансовими ресурсами підприємства за таких умов є ефективним.

Оцінивши ефективність управління формуванням фінансовими ресурсами досліджуваного нами підприємства – ПрАТ «Дністровська ГАЕС», на основі розрахованих коефіцієнтів ми пропонуємо наступні напрями удосконалення управління його фінансовими ресурсами :

1) Проведення ефективного аналізу дебіторської та кредиторської заборгованостей. З цією метою на підприємстві має бути організований повсякденний оперативний контроль за платежами та надходженнями матеріальних цінностей, виконанням фінансових зобов'язань перед бюджетом, позабюджетними фондами, банками. Необхідно періодично перевіряти дебіторську заборгованість за даними бухгалтерського обліку та звітності, інвентаризації.

Оскільки, коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості зменшився в динаміці з 81,88 оборотів у 2016 році до 17,21 оборотів у 2018 році, це означає зменшення швидкості оплати заборгованості підприємства у порівнянні з попередніми роками у декілька разів, що є дуже негативним для підприємства.

Швидкість обертання дебіторської заборгованості теж зменшилась з 1,38 обороти у 2016 році до 1,07 обороти у 2018 році, що у загальному підсумку

вплинуло на підприємство, оскільки в 2018 році на 0,31 обороти менше обернулися кошти, вкладені в розрахунки в порівнянні з попереднім 2016 роком.

Тому необхідно проаналізувати стан заборгованості кожного суб'єкта і при цьому врахувати:

- який відсоток неповернення дебіторської заборгованості припадає на одного або кількох головних боржників;
- імовірність погашення дебіторської заборгованості, строки її виникнення, а також питому вагу простроченої заборгованості.
- також одним із важливих шляхів удосконалення фінансового стану є мобілізація внутрішніх резервів, це:
 - проведення реструктуризації активів підприємства;
 - сукупність заходів, пов'язаних зі зміною структури та складу активів балансу;
 - перетворення в грошову форму наявних матеріальних та фінансових активів підприємства.

2) Підвищення оборотності обігових коштів, що дасть можливість покращити ефективність господарювання. Раціональне і ефективне використання оборотних коштів – основа фінансової стійкості підприємства. Але це не означає, що підприємство має вкладати оборотній капітал лише у високоліквідні активи, щоб зменшити імовірність ризику та отримати найвищий прибуток. По можливості оборотні кошти підприємству бажано вкладати в найбільш ліквідні активи (цінні папери, банківські рахунки). Кошти, вкладені в незавершене виробництво, готову, але не відвантажену продукцію – низько ліквідні, тому що ця частина оборотних коштів найбільш віддалена від моменту реалізації і більше підлягає впливу змін кон'юнктури ринку, інфляційних процесів.

3) При проведенні аналізу фінансового стану ПРАТ «Дністровська ГАЕС» з'ясовано, що в акціонерного товариства є достатня кількість власного оборотного капіталу, тобто воно може покрити запаси і витрати даними

коштами, що є дуже позитивним для підприємства. Власні кошти є основним джерелом формування активу підприємства.

Щодо платоспроможності ПрАТ «Дністровська ГАЕС», то з'ясовано, що зменшилась частка вкладників підприємства в загальній сумі авансованих коштів; збільшилася частка залученого капіталу і став менш стійкіший стан даного підприємства у 2018 році.

Із здійснених у розділі 2 розрахунків очевидно, що ПрАТ «Дністровська ГАЕС» має абсолютно ліквідний баланс. Також при визначенні типу фінансової стійкості підприємства на основі співвідношення його активів і пасивів було з'ясовано, що тип підприємства можна визначити як «абсолютна стійкість фінансового стану».

Виходячи з вищесказаного, для визначення оптимальної структури капіталу ПрАТ «Дністровська ГАЕС» використаємо механізм фінансового левериджу.

Фінансовий леверидж характеризує потенційна можливість підприємства впливати на обсяг одержуваного прибутку, змінюючи обсяг і структуру власного та позикового капіталу. Фінансовий леверидж відомий також як «фінансовий важіль», який описує процес кредитування.

Фінансовий важіль характеризує межу, до якої можливо поліпшити діяльність підприємства за рахунок залучення кредитів комерційного банку. Але залучення коштів підприємство змінює структуру капіталу акціонерного товариства, тому має межу. Оптимальна структура капіталу акціонерного товариства являє собою таке співвідношення використання власних і залучених грошових коштів, за якої забезпечується найефективніша пропорційність між коефіцієнтом фінансової рентабельності і коефіцієнтом фінансової стійкості підприємства [35].

Якщо підприємство у своїх інвестиціях використовує як власні, так і позикові кошти, то рентабельність інвестування власних коштів може бути збільшена. Підвищення рентабельності власних коштів називають ефектом фінансового левериджу.

Отже, фінансовий леверидж характеризує ефективність використання позикових коштів, що впливає на рівень рентабельності власного капіталу.

Позичання коштів зобов'язує підприємство виплатити відсотки за одержаний банківський кредит, а в майбутньому – погасити усю суму заборгованості перед кредитною установою. Але чим більше боргових зобов'язань збереться у підприємства в структурі його капіталу, тим більше у підприємства фіксованих видатків і тим більший ризик не покриття цих платежів. Якщо борги зростають, збільшуються й платежі за відсотками, але зростає ризик, що відсотки за борги стануть дуже високими щодо доходів до відрахування відсотків за кредит та податків. Особливо це небезпечно у період економічних спадів, оскільки це збільшує можливість несплати боргу за рахунок прибутку підприємства. Таким чином, фінансовий леверидж може бути ефективним у період економічних підйомів і принести збитки у період економічних спадів [34].

Ефект фінансового важеля (левериджу) – ЕФЛ розраховуємо за формулою (3.1) [34]:

$$\text{ЕФЛ} = (1 - \text{СПП}) * (\text{К}_{\text{ВРА}} - \text{ПК}) * \frac{\text{ЗК}}{\text{ВК}} \quad (3.1)$$

де ЕФЛ – ефект фінансового левериджу, який полягає у прирості коефіцієнта рентабельності власного капіталу, %;

СПП – ставка податку на прибуток, що виражена десятковим дробом;

$\text{К}_{\text{ВРА}}$ – коефіцієнт валової рентабельності активів (відношення валового прибутку до середньої вартості активів), %;

ПК – середній розмір процентів за кредит, що сплачує підприємство за використання позикового капіталу, % ;

ЗК – середня сума позиченого капіталу, що використовується підприємством;

ВК – середня сума власного капіталу підприємства.

Вихідні дані для розрахунку ефекту фінансового важеля для ПрАТ «Дністровська ГАЕС» за 2016-2018 роки занесемо до табл. 3.1.

Таблиця 3.1 –Ефект фінансового важеля ПрАТ «Дністровська ГАЕС» за 2016-2018 роки

Показники	2016 рік	2017 рік	2018 рік
Середня сума власного капіталу, тис. грн.	166551,50	167374,00	168005,50
Середня сума залученого капіталу, тис. грн.	2973,00	2913,50	6282,00
Ставка податку на прибуток	0,21	0,19	0,18
Коефіцієнт валової рентабельності активів	0,080	0,066	0,089
Ефект фінансового важеля	0,0011	0,0009	0,0027

Як видно з табл. 3.1, у 2016 році ефект фінансового важеля у відсотковому відношенні на ПрАТ «Дністровська ГАЕС» становив 0,11%, що означає, що рентабельність власного капіталу ПрАТ «Дністровська ГАЕС» збільшилася на 0,11 відсотків за рахунок залучення позикових коштів. Таке значення показника фінансового важеля є заниженим для вітчизняних підприємств, і далеко не дотягує до нормативного європейського у 30-50%.

У 2017 році ефект фінансового важеля на досліджуваному нами підприємстві знизився трохи до позначки 0,09%, що теж є дуже низьким значенням, але вказує на те, що рентабельність власного капіталу ПрАТ «Дністровська ГАЕС» збільшилася на 0,09 відсотків за рахунок залучення позикових коштів.

У 2018 році спостерігається така ж сама тенденція, що й у попередніх 2016 і 2017 роках, хоча коефіцієнт фінансового важеля трохи зріс і вказує на збільшення рентабельності власного капіталу ПрАТ «Дністровська ГАЕС».

Отже, ПрАТ «Дністровська ГАЕС» для покращення ситуації потрібно збільшувати значення коефіцієнта валової рентабельності активів.

3.2 Основні напрями формування та реалізації політики управління власними фінансовими ресурсами

Ефективність формування та реалізації загальної політики управління фінансовими ресурсами на підприємстві залежить від двох головних складових:

- ефективності процесів формування та використання власних фінансових ресурсів;
- розробки ефективних форм і умов залучення позикових коштів з різних джерел у відповідності з потребами підприємства.

Політика управління власними фінансовими ресурсами – це основна складова загальної фінансової політики та фінансової стратегії підприємства, головною метою якої є забезпечення необхідних рівнів самофінансування та фінансової стійкості підприємства в процесі здійснення його фінансово-господарської діяльності.

Політика управління залученням позикових фінансових ресурсів є невід’ємною складовою загальної фінансової політики та фінансової стратегії підприємства, головною метою якої є забезпечення залучення необхідного обсягу позикових коштів для підприємства на найбільш вигідних для нього умовах (ефективних форм кредитування, вартості позикового капіталу, строків та методів погашення тощо).

Ефективність системи управління фінансовими ресурсами – один з найважливіших чинників економічного зростання та розвитку підприємств. Але для забезпечення ефективності управління фінансовими ресурсами потрібно виробити систему методів і способів формування, розподілу та використання фінансових ресурсів.

Процес розробки і реалізації політики управління залученням позикових коштів на підприємстві повинен здійснюватися з урахуванням ключових принципів кредитування:

- добровільності,
- цільового характеру отримання позикових коштів,
- строковості,
- платності,
- забезпеченості кредиту,
- поверненості (зворотності) позиченої вартості кредитору.

Фінансові ресурси є об'єктом загального механізму фінансового менеджменту (управління) на рівні підприємства, одним із завдань якого є прийняття сукупності рішень із формування та функціонування оптимальної структури фінансових ресурсів з метою максимізації одержуваних підприємством прибутків.

Метою управління фінансовими ресурсами є:

- забезпечення діяльності підприємства оптимальним обсягом фінансових ресурсів у кожний конкретний період часу відповідно до напрямів його розвитку,
- організація формування необхідного рівня та раціонального використання фінансових ресурсів,
- максимізація прибутку та забезпечення підвищення ринкової вартості підприємства.

Відповідно, для ефективного управління фінансовими ресурсами необхідно:

- визначення методів раціонального використання фінансових ресурсів підприємства з метою отримання найкращих фінансових результатів,
- визначення оптимальної структури фінансових ресурсів підприємства;
- залучення грошових коштів на найвигідніших для підприємства умовах.

Виконання кожного конкретного завдання для досягнення поставленої мети в багатьох випадках залежить не лише від системи організації виконання рішень, а й від системи методів і прийомів, що їх застосовують для прийняття управлінського рішення.

Для прийняття рішень щодо ефективного управління фінансовими ресурсами підприємства застосовують досить різноманітні методи досліджень, до яких можна зарахувати такі:

- аналіз і синтез,
- індукція і дедукція,
- метод асоціацій та аналогій,
- інтуїтивний метод тощо.

Також система управління фінансовими ресурсами підприємства повинна базуватися на принципах важливості, повноти, оперативності, динамічності, достовірності, безперервності, циклічності, узгодженості з іншими економічними процесами підприємства й ефективності.

Процес планування структури фінансових ресурсів має два складники:

- оптимізація співвідношення частки боргового фінансування і власних коштів;
- вибір конкретних фінансових інструментів для залучення фінансових ресурсів.

Система функціонування фінансових ресурсів пов'язана з прийняттям рішень щодо раціональної структури засобів підприємства – визначення напрямів фінансування. Тому основними етапами процесу управління фінансовими ресурсами підприємств в сучасних умовах господарювання є наступні:

- виявлення та формулювання проблеми й завдання управління фінансовими ресурсами, які повинні бути виконані на базі попередньо набутого досвіду та наявної інформації;
- прийняття управлінського рішення щодо використання фінансових ресурсів і його реалізації;
- аналіз результатів прийнятого рішення з погляду можливих способів його модифікації чи зміни, а також їх врахування в процесі накопичення досвіду, який може бути використаний у майбутньому.

Власне систему управління фінансовими ресурсами підприємства можна представити у вигляді схеми, зображеної на рис. 3.1 [36].

Рисунок 3.1 – Основні етапи управління фінансовими ресурсами підприємства

Отже, як показано на рис. 3.1, на першому етапі менеджери підприємства визначають проблеми або нереалізовані можливості у сфері управління фінансовими ресурсами підприємства, здійснюючи аналіз реалізації попередніх рішень та оцінюючи результати фінансово-господарської діяльності підприємства. Управління фінансовими ресурсами є циклічним процесом та потребує постійного вдосконалення.

На другому етапі управління менеджери аналізують можливість

виникнення подібних проблем чи ситуацій у минулому та пристосовують набутий досвід до теперішніх можливостей, які можна використати в процесі управління фінансовими ресурсами підприємства. На цьому етапі є взаємопов'язаними такі кроки:

- аналіз отриманих даних,
- встановлення критеріїв ефективності,
- визначення системи альтернативних рішень.

Менеджер підприємства, спираючись на кожен з названих кроків, може повернутися назад і визначити їхню взаємодію зі своїм досвідом, знаннями, уміннями.

Висновок по розділу 3

При проведенні аналізу фінансового стану ПрАТ «Дністровська ГАЕС» було з'ясовано, що в підприємства є достатня кількість власного оборотного капіталу, тобто воно може покрити запаси і витрати даними коштами, що є дуже позитивним для підприємства. Однак, для забезпечення більшої ефективності управління фінансовими ресурсами менеджменту підприємства потрібно виробити дієву систему методів і способів формування, розподілу та використання фінансових ресурсів.

Головна спрямованість удосконалення управління фінансовими ресурсами повинна полягати в оптимізації використання усіх наявних на підприємстві ресурсів.

Вибір оптимального варіанта формування та використання фінансових ресурсів, враховуючи обмежені фінансові можливості підприємства, передбачає застосування системно-аналітичного підходу до управління наявними фінансовими ресурсами.

Проаналізувавши ефективність формування фінансових ресурсів на ПрАТ «Дністровська ГАЕС» ми пропонуємо наступні напрями удосконалення управління ними:

1) необхідно періодично перевіряти дебіторську заборгованість підприємства за даними бухгалтерського обліку та звітності, а також інвентаризації.

З цією метою на підприємстві має бути організований повсякденний оперативний контроль за платежем та надходженнями матеріальних цінностей, виконанням фінансових зобов'язань перед державним бюджетом, позабюджетними фондами, комерційними банками.

Оскільки, як показав наш аналіз, на ПрАТ «Дністровська ГАЕС» коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості зменшився у 2018 році, що означає зменшення швидкості оплати заборгованості підприємства у порівнянні з попередніми роками у декілька разів, що є дуже негативним для підприємства, необхідно проаналізувати стан заборгованості кожного суб'єкта і при цьому врахувати:

- який відсоток неповернення дебіторської заборгованості припадає на одного або кількох головних боржників;
- імовірність погашення дебіторської заборгованості, строки її виникнення, а також питому вагу простроченої заборгованості.

Також одним із важливих шляхів удосконалення фінансового стану підприємства є мобілізація внутрішніх резервів. З цією метою потрібно:

- провести реструктуризацію активів підприємства;
- задіяти сукупність заходів, які допоможуть покращити структуру та склад активів балансу;
- трансформувати у грошову форму наявні матеріальних активи підприємства;

2) необхідно підвищити оборотність обігових коштів підприємства, що дасть можливість покращити ефективність фінансово-економічної діяльності загалом.

Підприємство має вкладати в оборотній капітал лише у високоліквідні активи, щоб зменшити імовірність ризику та отримати найвищий прибуток. По

можливості оборотні кошти бажано вкладати в найбільш ліквідні активи (цінні папери, банківські рахунки). Кошти, вкладені в незавершене виробництво, готову, але не відвантажену продукцію – низько ліквідні, тому що ця частина оборотних коштів найбільш віддалена від моменту реалізації і більше підлягає впливу змін кон'юнктури ринку, інфляційних процесів;

ВИСНОВКИ

Провівши дослідження механізму управління фінансовими ресурсами промислового підприємства можна зробити такі загальні висновки:

1. Фінансові ресурси підприємства більшість економістів розглядають як сукупність грошових коштів підприємства, що формуються із диверсифікованих джерел (внутрішніх та зовнішніх, наявних та потенційних власних, залучених, позикових, доходів і нагромаджень підприємства), які залучені у відтворювальний процес і забезпечують його безперервність та генерування новоствореної вартості.

2. На мікроекономічному рівні фінансові ресурси служать фінансовим підґрунтям формування ресурсного, економічного та інноваційного потенціалу підприємства. Вони також можуть швидко трансформуватися в інші види економічних ресурсів (матеріальні, трудові, інформаційні).

3. Фінансові ресурси виступають джерелом відшкодування матеріальних затрат, виконання фінансових зобов'язань, ключовим чинником соціально-економічного розвитку й зростання ринкової вартості підприємства.

4. Однією з найважливіших проблем, з якою стикаються українські підприємці є пошук резервів збільшення власних фінансових ресурсів та їх ефективне використання з метою покращення фінансово-господарської діяльності підприємства. Адже наявність у достатньому обсязі фінансових ресурсів, їхнє ефективне використання визначають добрий фінансовий стан підприємства: платоспроможність, фінансову стійкість та ліквідність.

5. Механізм управління фінансовими ресурсами підприємства є інтегрованою складовою загальної системи управління підприємством і являє собою систематизовану та структуровану сукупність взаємопов'язаних та взаємозалежних елементів із зворотними зв'язками, що забезпечують процес управління фінансовими ресурсами на усіх ієрархічних рівнях та етапах його здійснення.

6. Функціонування ринкової економіки в Україні актуалізує проблеми

вдосконалення підходів до управління фінансовими ресурсами. Серед інструментів, які використовуються в управлінні фінансовими ресурсами, особливу роль повинні відігравати прогресивні методи управління фінансовими ресурсами, які повинні використовуватися з метою впливу на формування таких пропорцій власних і позикових коштів підприємства, які забезпечують додатковий приріст рентабельності власного капіталу, а головне, створюють сприятливі умови фінансової стабільності організації на перспективу.

7. За результатами проведеного аналізу діяльності ПрАТ «Дністровська ГАЕС» можна зробити такі основні висновки:

- рентабельність активів, основних засобів, власних коштів в динаміці зросли, що вказує на високу ефективність використання ПрАТ «Дністровська ГАЕС» усіх наявних ресурсів у порівнянні з попередніми роками;
- коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості зменшився в динаміці у 2018 році, що означає зменшення швидкості оплати заборгованості підприємства у порівнянні з попереднім роком.

8. Аналіз фінансового стану ПрАТ «Дністровська ГАЕС» показав, що в підприємства є достатня кількість а власного оборотного капіталу, тобто воно може покрити запаси і витрати даними коштами, що є дуже позитивним для підприємства. Але для покращення ситуації керівництву ПрАТ «Дністровська ГАЕС» потрібно збільшувати значення коефіцієнта валової рентабельності активів.

Аналіз платоспроможності ПрАТ «Дністровська ГАЕС» показав, що зменшилась частка вкладників підприємства в загальній сумі авансованих коштів; збільшилася частка залученого капіталу і став менш стійкішим стан даного підприємства у 2018 році.

Аналіз балансу ПрАТ «Дністровська ГАЕС» показав, що підприємство має абсолютно ліквідний баланс. При визначенні типу фінансової стійкості підприємства на основі співвідношення його активів і пасивів було з'ясовано, що підприємство є абсолютно фінансово стійким.

9. У третьому розділі магістерської роботи запропоновано такі напрями удосконалення управління формуванням фінансових ресурсів ПрАТ «Дністровська ГАЕС»:

1) проведення ефективного аналізу дебіторської та кредиторської заборгованостей. З цією метою на підприємстві має бути організований повсякденний оперативний контроль за платежем та надходженнями матеріальних цінностей, виконанням фінансових зобов'язань перед бюджетом, позабюджетними фондами, банками. Необхідно періодично перевіряти дебіторську заборгованість за даними бухгалтерського обліку та звітності, інвентаризації.

Так як коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості ПрАТ «Дністровська ГАЕС» у 2018 році зменшився в динаміці (з 81,88 оборотів у 2016 році до 17,21 оборотів у 2018 році), це означає, що зменшилася швидкість оплати заборгованості підприємства у порівнянні з попередніми роками у декілька разів, що є для нього великим негативом. Швидкість обертання дебіторської заборгованості теж зменшилась з 1,38 обороти у 2016 році до 1,07 обороти у 2018 році, що у загальному підсумку негативно вплинуло на господарську діяльність підприємства, оскільки в 2018 році на 0,31 обороти менше обернулися кошти, вкладені в розрахунки в порівнянні з попереднім 2016 роком. Тому ми запропонували проаналізувати стан заборгованості кожного суб'єкта і при цьому врахувати:

- який відсоток неповернення дебіторської заборгованості припадає на одного або кількох головних боржників;
- імовірність погашення дебіторської заборгованості, строки її виникнення, а також питому вагу простроченої заборгованості.
- також одним із важливих шляхів удосконалення фінансового стану є мобілізація внутрішніх резервів, це:
 - проведення реструктуризації активів підприємства;
 - сукупність заходів, пов'язаних зі зміною структури та складу активів

балансу;

– перетворення в грошову форму наявних матеріальних та фінансових активів підприємства;

2) *підвищення оборотності обігових коштів, що дасть можливість покращити ефективність господарювання.* Для цього підприємство має вкладати оборотній капітал лише у високоліквідні активи, щоб зменшити імовірність ризику та отримати найвищий прибуток. По можливості оборотні кошти бажано вкладати в найбільш ліквідні активи (цінні папери, банківські рахунки). Кошти, вкладені в незавершене виробництво, готову, але не відвантажену продукцію – низько ліквідні, тому що ця частина оборотних коштів найбільш віддалена від моменту реалізації і більше підлягає впливу змін кон'юнктури ринку, інфляційних процесів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Василик О. Д. Теорія фінансів : підручник / О. Д. Василик. – К. : НІОС. – 2001. – 416 с.
2. Василик О. Д. Державні фінанси України : навч. посібник / О. Д. Василик, К. В. Павлюк. – К. : Вища школа, 2007. – 383 с.
3. Василик О. Д. Бюджетна система України : підручник / О. Д. Василик, К. В. Павлюк. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 406 с.
4. Базилевич В. Д. Державні фінанси : навч. посібник. / В. Д. Базилевич, Л. О. Баластрик ; за заг. ред. В. Д. Базилевича. – К. : Атика, 2007. – 368 с.
5. Брайчева Т. В. Государственные финансы / Т. В. Брайчева. – СПб : Питер, 2008. – 288 с.
6. Фінанси підприємств : підручник / [А. М. Поддєрьогін, М. Д. Білик, Л. Д. Буряк та ін.]; під ред. А.М. Поддєрьогіна. – 7-ме вид. – К. : КНЕУ, 2008. – 552 с.
7. Лайко П.А. Фінанси підприємств : підручник для студ. вузів / П. А. Лайко, М. В. Мних. – К. : Знання України, 2004. – 428с.
8. Финансы : учебник для вузов / под ред. проф. Л. А. Дробозиной. – М. : ЮНИТИ, 2004. – 527 с.
9. Поддєрьогін А.М., Білик А.М., Буряк Л.Д. Фінанси підприємств [Текст]: підручник / Кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. – 5-те вид., перероб. та допов. – К.: КНЕУ, 2004. – 546 с.
10. Романенко О.Р. Фінанси [Текст]: підручник / О.Р. Романенко. – К.: ЦНЛ, 2006. – 312 с.
11. Фінанси підприємств : підручник / А. М. Поддєрьогін [та ін.] ; кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. – 5-те вид., перероб. та допов. – К. : КНЕУ, 2004. – 546 с.
12. Васюник Т. І. Роль фінансових ресурсів у відтворенні основного капіталу / Т. І. Васюник // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент. – 2017. – Вип. 23(1). – С. 47–50.

- 13.Матвеева Н. В. Напрями підвищення ефективності використання фінансових ресурсів підприємств / Н. В. Матвеева, П. К. Первухін // Наука й економіка. – 2016. – Вип. 2. – С. 17–21.
- 14.Гаврилко П. П. Вдосконалення управління фінансовими ресурсами підприємства на сучасному етапі розвитку економіки України / П. П. Гаврилко // Вісник ОНУ ім. І.І. Мечникова. – 2016. – Т.21. – Вип.3. – С. 131-134.
- 15.Балабанов И. Т. Основы финансового менеджмента : учеб. пособие / И. Т. Балабанов. – М. : Финансы и статистика, 2001. – 512 с.
- 16.Финансы предприятий : учебник для вузов / Н. В. Колчина Г. Б. Поляк, Л. П. Павлова [и др.]. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2005. – 447 с.
- 17.Бланк И. А. Финансовый менеджмент : учеб. курс / И. А. Бланк. – Т. 1, 2. – К. : «Ника-Центр» «Эльга», 1999. – 528 с.
- 18.Білик М. Д. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / М. Д. Білик, О. В. Павловська, Н. М. Притуляк [та ін.] ; за заг. ред. М. Д. Білик. – К. : КНЕУ, 2005. – 592 с.
- 19.Марцин В. С. Економіка торгівлі : Підручник. – 2-ге вид., випр. і доп. – К. : Знання, 2008. – 603 с.
- 20.Фінанси : навч. посіб. / А. С. Крутова, О. П. Близнюк, Л. І. Лачкова [та ін.]. – Х. : Вид-во «Лідер», 2013. – 560 с.
- 21.Фурик В. Г. Фінанси підприємств : практикум / Фурик В. Г., Зянько В. В., Вальдшмідт І. М. Вінниця : ВНТУ, 2017. 87с.
- 22.Зянько В.В. Фінанси підприємств. Частина І : навч. посіб. / Зянько В.В., Фурик В.Г., Вальдшмідт І.М. - Вінниця, ВНТУ, 2016. - 126 с.
- 23.Зянько В.В. Фінанси підприємств. Частина 2 : навч. посіб. / Зянько В.В., Фурик В.Г., Вальдшмідт І.М. - Вінниця, ВНТУ, 2016. - 144 с
- 24.Опарін В.М. Фінанси (Загальна теорія) [Текст]: навч. посіб. – 2-ге вид., доп. і перероб. – К.: КНЕУ, 2001. – 240 с.
- 25.Бедринець М. Д. Фінанси підприємств : навч. посіб. / М. Д. Бедринець, Л. П. Довгань. – К. : Центр учбової літератури, 2018. – 292 с.

- 26.Ребрик Ю. С., Павлюченко М. А. Діагностування фінансового потенціалу підприємства на основі застосування оптимізаційної моделі. Глобальні та національні проблеми економіки. 2018. Вип. 21. С. 379–386.
- 27.Дрогоруб І. В. Взаємозв'язок дефініцій «фінансові ресурси банку», «ресурси банку», «ресурсна база банку». Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер.: Економіка. 2014. Вип. 25. С. 104–108.
- 28.Деєва Н. М. Фінансовий аналіз / Н. М. Деєва, О. І. Дедіков / Навчальний посібник.- К.: Центр навчальної літератури, 2007.
29. Ванькович Д. В. Удосконалення механізму реорганізації управління фінансовими ресурсами підприємств / Д. В. Ванькович // Фінанси України. — 2004. — № 9. — С. 112—117.
- 30.Бердар М. М. Управління процесом формування і використання фінансових ресурсів підприємства на основі логістичного підходу / М. М. Бердар // Актуальні проблеми економіки. — 2008. — № 5(83). — С. 133—138.
- 31.Дяків В. О. Технологія аналізу фінансових ресурсів підприємства / В. О. Дяків, О.Ю. Литовченко. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=69578>
- 32.Зянько В. В. Фінансовий аналіз і звітність. Практикум / В.В. Зянько, І. Ю. Єпіфанова. – Вінниця: ВНТУ, 2008.
- 33.Дністровська ГАЕС [Електронний ресурс] // Міністерство енергетики та вугільної промисловості України. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=157119&cat_id=35086.
- 34.Лозинська Т. Ю. Використання фінансового левериджу в оптимізації структури капіталу підприємства / Т. Ю. Лозинська. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: http://www.rusnauka.com/16_ADEN_2010/Economics/68455.doc.htm
- 35.Новогренко О. М. Особливості формування оптимальної структури капіталу / О. М. Новогренко, О. В. Бедзай . – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/12_KPSN_2009/Economics/44714.doc.htm

36. Рудченко І.В. Удосконалення механізму управління фінансовими ресурсами підприємства / І. В. Рудченко // Сучасні питання економіки і права. – 2011. – Вип.1. – С.16-19. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Sper_2011_1_5.pdf
37. Волкотруб Р. Р. Санація підприємств: сутність та типові заходи // Матеріали конференції «XLVII Науково-технічна конференція підрозділів Вінницького національного технічного університету (2019)», Вінниця, 2019. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fm/all-fm-2019/paper/view/7871/6535>
38. Волкотруб Р. Р. Управління фінансовими результатами підприємств // Матеріали конференції «XLVII Науково-технічна конференція підрозділів Вінницького національного технічного університету (2018)», Вінниця, 2018. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fm/all-fm-2018/paper/view/5246/4229>
39. Волкотруб Р. Р. Системний підхід в управлінні фінансовими ресурсами підприємства // Матеріали всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих науковців «Молодь в науці: дослідження, проблеми, перспективи-2019» (м. Вінниця, 2-15 травня 2020 р.) <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/mn/mn2020/schedConf/presentations>

ДОДАТОК А

Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
Кафедра фінансів та інноваційного менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Завідувач кафедри ФІМ

_____ д-р екон. наук, проф. В. В. Зянько
(підпис)

“15” жовтня 2019 р.

ТЕХНІЧНЕ ЗАВДАННЯ**на виконання магістерської кваліфікаційної роботи**

на тему МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ
ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ПРИВАТНОГО
АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ДНІСТРОВСЬКА ГАЕС»)

08-43.МКР.003.00.003ТЗ

Науковий керівник: д-р екон. наук, професор,
наук. ступінь, вчене звання (посада)

_____ Зянько В. В.
(підпис) (прізвище, ініціали)

Студент групи: МФК-18м
назва групи

_____ Волкотруб Р. Р.
(підпис) (прізвище, ініціали)

Вінниця ВНТУ 2019 р.

1. Підстава для виконання магістерської роботи (МКР)

наказ №254 по ВНТУ від «2» жовтня 2019 р. про затвердження теми МКР.

2. Мета і призначення магістерської роботи

Результативність фінансово-економічної діяльності будь-якого комерційного підприємства залежить не лише від обсягу фінансових ресурсів, яким воно розпоряджається, але й від ефективності управління цими ресурсами.

Мета: розробка пропозицій та рекомендацій з удосконалення ефективності механізму управління фінансовими ресурсами промислових підприємств.

Завдання:

- дослідити економічний зміст фінансових ресурсів, їх види та роль у фінансово-економічному розвитку підприємства;
- розглянути основні етапи та методи управління фінансовими ресурсами підприємства;
- розкрити суть методичного інструментарію аналізу фінансових ресурсів суб'єктів господарювання;
- проаналізувати показники фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Дністровська ГАЕС»;
- здійснити оцінку ефективності використання фінансових ресурсів на ПрАТ «Дністровська ГАЕС» та загалом фінансової стійкості цього акціонерного товариства;
- розробити пропозиції та рекомендації, спрямовані на вдосконалення ефективності механізму управління фінансовими ресурсами промислових підприємств.

3. Завдання для виконання економічної розрахункової частини МКР

Розрахувати показники фінансово-економічної діяльності та ефективності використання фінансових ресурсів на ПрАТ «Дністровська ГАЕС», зокрема: коефіцієнти ділової активності: оборотності активів, оборотності дебіторської заборгованості, оборотності кредиторської заборгованості, оборотності матеріальних запасів, оборотності основних засобів; коефіцієнти рентабельності: активів, власного капіталу, витрат, продажу; коефіцієнти ліквідності; коефіцієнти фінансової стійкості: коефіцієнт автономії, коефіцієнт концентрації залученого капіталу, коефіцієнт фінансового ризику, коефіцієнт маневрування власного капіталу.

4. Вхідні дані для написання магістерської роботи

Ребрик Ю. С., Павлюченко М. А. Діагностування фінансового потенціалу підприємства на основі застосування оптимізаційної моделі. Глобальні та національні проблеми економіки. 2018. Вип. 21. С. 379–386; Дрогоруб І. В. Взаємозв'язок дефініцій «фінансові ресурси банку», «ресурси банку», «ресурсна база банку». Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер.: Економіка. 2014. Вип. 25. С. 104–108; Васюник Т. І. Роль фінансових ресурсів у відтворенні основного капіталу / Т. І. Васюник // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент. – 2017. – Вип. 23(1). – С. 47–50; 25. Бедринець М. Д. Фінанси підприємств : навч. посіб. / М. Д. Бедринець, Л. П. Довгань. – К. : Центр учбової літератури, 2018. – 292 с.; Фінансова звітність ПрАТ «Дністровська ГАЕС» за 2016—2018 рр.

5. Виконавець МКР – Волкотруб Руслана Русланівна, ст. гр. МФК-18м (денна форма навчання)

6. Вимоги до виконання МКР

В процесі виконання МКР потрібно розробити рекомендації щодо вдосконалення механізму управління фінансовими ресурсами на промислових українських підприємствах, використовуючи методи: аналізу і синтезу – для вивчення об'єкта та предмета дослідження; теоретичне узагальнення – для визначення економічного змісту понять та категорій; групування і порівняння – для зіставлення фактичних даних звітного і попередніх років; системний та комплексний підходи – для обґрунтування висновків та результатів дослідження.

7. Етапи МКР і терміни їх виконання\

Етапи МКР	Зміст етапу	Термін виконання	Очікувані результати
Вибір напрямку дослідження	Добір, вивчення та узагальнення науково-економічної та статистичної інформації; розгляд можливих напрямів досліджень та їх оцінювання; вибір напрямку дослідження; обґрунтування прийнятого напрямку дослідження; розроблення, погодження і затвердження ТЗ на МКР	червень-вересень	план МКР
Основна (економічна) частина роботи	Теоретичне дослідження проблеми	III декада жовтня	Розділ 1
	Аналітична частина	II декада листопада	Розділ 2
	Розробка рекомендацій та пропозицій	I декада грудня	Розділ 3
Узагальнення результатів досліджень, підготовка до захисту роботи	Узагальнення результатів теоретичних та аналітичних досліджень та написання доповіді на захист МКР; оформлення ілюстративного матеріалу, підготовка презентації ДР в редакторі Microsoft Office PowerPoint	I декада грудня	Акт впровадження, ілюстративний матеріал, презентація
Попередній захист МКР	Перевірка МКР на плагіат; одержання відзиву наукового керівника та рецензії; попередній захист МКР	I-II декада грудня	Результат перевірки на плагіат, відгук, рецензія
Захист МКР	Основний захист МКР	II-III декада грудня	довідь та відповіді на питання

8. Очікувані результати

В результаті виконання МКР очікується одержання обґрунтованих рекомендацій та пропозицій, які можуть бути використані на досліджуваному підприємстві ПрАТ «Дністровська ГАЕС» з метою підвищення ефективності його інвестиційної діяльності та покращення фінансових результатів.

9. Матеріали, які подають після завершення написання МКР

Переpletена пояснювальна записка магістерської роботи; графічний матеріал; відгук керівника; рецензія зовнішнього рецензента.

10 Порядок приймання МКР та її етапів

Результати магістерської кваліфікаційної роботи розглядаються керівником роботи та завідувачем кафедри відповідно до етапів роботи та термінів їх виконання; проводиться попередній захист роботи та офіційний захист магістерської кваліфікаційної роботи.